

Werkdocument Groen Gas

Overzicht Beleidsvraagstukken Groen Gas

Versnellerteam groen gas

Versie juli 2012

Werkdocument Groen Gas

Voor meer informatie:

Agentschap NL

Croeselaan 15

3521 BJ Utrecht

Postbus 8242

3503 RE Utrecht

(Mathieu Dumont) 088-6022790

Werkdocument Groen Gas

Inleiding	6
A. Beleidsvraagstukken; nieuw en onder behandeling	9
A1. Algemene aandachtspunten groen gas	9
A1.1 - Creëren van gelijk speelveld	9
A1.2 - Gebrek aan standaardoplossingen en kennisachterstand	10
A1.3 - Transparante markt voor biomassa	10
A1.4 - Steun vergunningverlening bij mogelijke knellende wet- en regelgeving	11
A2. Positieve Lijst co-vergisting	12
A2.1 - Aanmeldingsprocedure van voor nieuwe producten op de Positieve Lijst, bijlage Aa onderdeel IV van de uitvoeringsregeling Meststoffenwet	12
A2.1a (nieuw) - Alternatieve systematiek voor gebruik grondstoffen naast de huidige Positieve Lijst	13
A2.2 - Het ontbreekt aan een goed kwaliteitsborgingsysteem voor reststromen die co-vergist kunnen worden	14
A2.3 - Co-producten verdwijnen naar het buitenland	14
A2.4 - Producten buiten de Positieve Lijst	15
A2.5 Kunnen stoffen van de Positieve Lijst voor co-vergisten generiek toegelaten worden voor composteerders en vergisters?	15
A2.6 (nieuw) - Mineralenconcentraat als alternatief voor kunstmest	16
A2.7 (nieuw) - Is mono-mestvergisting vrij te stellen van een milieuvergunning?	16
A2.8 (nieuw) - Kunnen compost en de dikke fractie na verwerking van dierlijke mest dezelfde status krijgen?	17
A3. Digestaat	17
A3.1 - De afvoer van digestaat kost geld	17
A3.2 - Hoe om te gaan met de vloeibare fractie van digestaat van GFT-	18
A4. Ruimtelijke ordening & milieuwetgeving / vergunningen	19
A4.1 - Tijdelijkheid vergunningverlening	19
A4.2 - Kennisgebrek bij bestuurders / ambtenarenapparaat	21
A4.3 - Afval of grond- / brandstof	22
A4.4 - Tijdrovende bezwaarprocedures	22
A5. SDE+	23
A5.1 - Korte openstelling SDE+	23
A5.2 - Jaarlijks wijzigen SDE+	24
A5.3 (nieuw) - Bemeteren warmte uit ruw biogas	24
A5.4 (nieuw) - Hoe wordt omgegaan met niet toegestane biomassa/	24
A5.5 (nieuw) - kiezen tussen SDE+ en biotickets	25
A6. Invoeden van groen gas op het gasnet	25
A6.1 (6.1 en 6.2) - De voorwaarden waaronder groen gas kan worden ingevoerd op het RNB zijn niet duidelijk	25
A6.2 (6.3) - Afnameonzekerheid van gas / gasvraag in de zomer	26
A6.3 (6.4) - 'Ruw biogas'-leidingen: veiligheid	26
6.4 (nieuw) Problematiek rondom meerdere invoeders op één net met beperkte invoedcapaciteit	27

A7. Biogas voor transport	28
A7.1 - Biogas als transportbrandstof – fiscale behandeling	28
A7.2 - Fiscale behandeling van biogas-productie buiten het gasnet	29
A7.3 - Geen SDE+ voor biotransportbrandstoffen onder de verplichting hernieuwbare energie vervoer	30
A7.4 (nieuw) - Biogas voor transport – veiligheid	31
A8. Vergassing	31
A8.1 - Het bij vergassing inzetten van biomassa uit afval wordt niet als duurzaam gezien	31
A8.2 - Afzet biomassa-assen na vergassing	32
Beleidsvraagstukken; eerder geadresseerd	33
B1. Algemene aandachtspunten groen gas	33
B1.1 - Onduidelijkheid terminologie en definities	33
B1.2 (was A1.5) - Onzekerheid over de duurzaamheid van biogas en biomassa	33
B2. Positieve Lijst co-vergisting (afgerond)	34
B2.1 - Onduidelijkheid over reststromen op Positieve Lijst	34
B2.2 - Procesbevorderende middelen	34
B2.3 - Onduidelijkheid over EU-verordening 1774/2002, waarin eisen aan biogasinstallaties en aan co-producten worden gesteld.	35
B3. Digestaat (afgerond)	35
B3.1 - Dikke fractie van digestaat behandelen als vaste mest	35
B4. Ruimtelijke ordening & milieuwetgeving / vergunningen, afgerond	36
B4.1 - Dynamische koppeling Positieve Lijst co-vergisting	36
B4.2 - Bestemmingsplannen worden soms gewijzigd	37
B4.3 - Interpretatieverschillen, regionale verschillen en interpretaties	38
B4.4 - Vinden van een locatie en de vergunningverlening	38
B4.5 - C-hout	39
B4.6 - Bedrijven willen geen afvalverbrander zijn	39
B4.7 - BAT (Best Available techniques, best beschikbare technieken, BBT)	40
B5. SDE+	41
B5.1 - Groen gas hubs	41
B5.2 - Meenemen vollasturen	41
B5.3 - Ruw biogas en eigen gebruik	42
B5.4 - Beschikbaar budget	42
B5.5 - Drogen van digestaat met restwarmte	43
B5.6 - Aftopping vollasturen	43
B5.7 - SDE+ beweegt niet mee met grondstoffenprijzen	44
B5.8 - Basisbedrag	44
B5.9(A5.3) – Situatie MEP-vergisters	44
6. Invoeden van groen gas op het gasnet	45
B6.1 - Capaciteitsgebrek op het elektriciteitsnet	45
B7. Biobrandstoffen voor transport – fiscale behandeling	45

B7.1 - De fiscale behandeling en subsidiemaatregelen van biomethaan/groen gas als vervoersbrandstof: MIA (milieu investeringsaftrek) en VAMIL (willekeurige afschrijving)	45
B7.2 - Virtueel groen gas tanken	46
Bijlage 1	48
Vraagstuk niet op het terrein van de overheid	48
Digestaat is mest	48
Bijlage 2	49
Het begrip afvalstoffen en de juridische afbakening tussen Wet milieubeheer en de Meststoffenwet	49
Bijlage 3	50
Relevante links	50

Werkdocument Groen Gas

Inleiding

Begin 2010 is het interdepartementale Versnellerteam Groen Gas opgericht dat zich bezighoudt met vraagstukken op het gebied van groen gas die op het terrein van de rijksoverheid liggen. De vraagstukken worden door marktpartijen gesignaleerd. In het interdepartementale Versnellerteam Groen Gas zijn de ministeries van EL&I, I&M en Financiën en het Agentschap NL vertegenwoordigd.

De inspanningen van het Versnellerteam tot nu toe hebben geleid tot aanpassing van regelgeving of het in behandeling nemen van aanpassingen. Daarnaast vinden studies plaats op het gebied van onder meer co-vergisting, digestaatverwerking, en het invoeden van groen gas in het gasnet. Deze studies brengen mogelijke oplossingsrichtingen in kaart.

Dit werkdocument geeft de huidige stand van zaken weer (juli 2012). De twee eerdere versies werden in maart en december 2011 via de website van Groen Gas Nederland (GGNL) gepubliceerd. (groengas.nl)

Opzet document

Net als in de voorgaande documenten is in dit nieuwe overzicht een opsplitsing gemaakt: in hoofdstuk A 'In behandeling' komen de vraagstukken aan de orde die nog in behandeling zijn en de vraagstukken op het gebied waarvan in de afgelopen periode resultaten zijn behaald. Sommige van deze vraagstukken zijn afgerond, maar omdat dat in de periode tussen het verschijnen van de vorige en de huidige versie van het werkdocument is gebeurd, zijn deze weergegeven in hoofdstuk A. In hoofdstuk B 'Beleidsvraagstukken, eerder geadresseerd' staan de vraagstukken die reeds eerder zijn beantwoord en afgerond. In deze versie staat tussen haakjes de verwijzing naar het nummer van de decemberversie van het werkdocument. In bijlage 1 komt een vraagstuk aan de orde dat wel is aangedragen, maar - beargumenteerd - niet is opgepakt.

In de afgelopen periode zijn 35 vraagstukken in behandeling geweest. Van de inmiddels meer dan 60 vraagstukken in het werkdocument is ruim meer dan de helft afgehandeld.

Dit document is bedoeld om de huidige stand van zaken weer te geven (juli 2012) en nadrukkelijk niet als weergave van een eindsituatie. Het oplossen van verschillende knelpunten is immers nog in volle gang. Dit rapport is daarom een 'levend document' dat van tijd tot tijd geactualiseerd zal worden.

Groen Gas Nederland en programma Botsende Belangen BBE

De vorige versie is voorgelegd aan de partners van de Stichting Groen Gas Nederland (GGNL). Het Versnellerteam Groen Gas onderhoudt contact met GGNL over beleidsvraagstukken in deze en eventuele volgende versies van het werkdocument.

In opdracht van het programma 'Botsende Belangen BBE' is onderzoek gedaan naar belemmeringen die bedrijven die zich bewegen op het terrein van de Biobased Economy ervaren bij hun investeringen en bedrijfsvoering. Een deel van die belemmeringen heeft betrekking op vergisting c.q. groen gas. Hoewel de scope soms iets anders is, vertonen deze belemmeringen overlap met de onderwerpen van het Versnellerteam. Daarom zijn de activiteiten van het Versnellerteam en de aanpak van het programma Botsende Belangen van de Projectdirectie Biobased Economy met elkaar afgestemd.

<http://www.biobasedeconomy.nl/2012/03/21/biobased-belemmeringen-geinventariseerd/>

Aandachtsgebieden

De knelpunten die in dit werkdocument aan de orde komen, betreffen uiteenlopende aandachtsgebieden en vallen onder verantwoordelijkheid van verschillende ministeries. Globaal valt er een onderscheid te maken naar knelpunten op het gebied van:

- Meststoffenwet (Positieve Lijst en digestaat)

- Ruimtelijke ordening en milieuwetgeving
- SDE / SDE+
- Invoeden van groen gas in het gasnet
- Groen gas / biogas als transportbrandstof en het fiscale regime
- Vergassing

Meststoffenwet (Positieve Lijst en digestaat)

Er heeft een evaluatie plaatsgevonden van de systematiek van de Positieve Lijst. De onder meer door marktpartijen genoemde belemmeringen zijn daarin nadrukkelijk meegenomen. Ook de afvalproblematiek is onderwerp van deze evaluatie. Het kabinet heeft besloten om naast de huidige Positieve Lijst een alternatieve systematiek te ontwikkelen waarbij het bedrijfsleven verantwoordelijk is voor de beoordeling van de vraag of er sprake is van milieukundig verantwoorde stoffen. Is dit oordeel positief, dan is het mogelijk de stoffen – onder voorwaarden – in de co-vergister te gebruiken. De nieuwe systematiek is op 12 april 2012 van kracht geworden.

Op het gebied van dierlijke mest en digestaat uit co-vergisting zijn via het ministerie van EL&I, acht pilots ‘mestverwerking’ uitgevoerd. Doel van deze pilots was te onderzoeken in hoeverre producten (mineralenconcentraat) uit verwerkte mest en verwerkt digestaat gelijkwaardig zijn aan kunstmest. De resultaten die het onderzoek voor de jaren 2009 en 2010 heeft opgeleverd, waren in 2011 onderwerp van overleg met de Europese Commissie. De inzet van het kabinet is om een mineralenconcentraat als kunstmestvervanger te kunnen waarderen. Hierdoor is het mogelijk dierlijke mest zodanig te verwerken dat het inzetbaar is als kunstmest. Dit betekent een enorme stimulans voor de mestverwerking en een versterking van de mineralenkringloop.

Ruimtelijke ordening en milieuwetgeving

In de afvalstoffenregelgeving is in maart 2011 een aanzienlijke verlichting van regelgeving doorgevoerd voor de nuttige toepassing van een aantal reststromen uit de land- en bosbouw. Deze reststromen zijn bijvoorbeeld inzetbaar in de land- en bosbouw, of voor de opwekking van energie. Indien er nog specifieke gevallen zijn waarin deze ‘verlichting’ niet voldoende is, wordt bezien of er mogelijkheden bestaan om die specifieke knelpunten op te lossen.

Veel van de aangedragen knelpunten op het gebied van vergunningverlening zijn opgelost. Procedures zijn korter gemaakt, bezwaar- en beroepsmogelijkheden zijn beperkt, vergunningenstelsels zijn gebundeld en inmiddels is er één loket voor alle vergunningen. www.omgevingsloket.nl

SDE+

Net als in de SDE+ 2011 is in de SDE+ 2012 een aantal knelpunten aangepakt. De meest in het oog springende verandering in 2012 is het subsidiabel maken van warmte. Voor de productie van warmte ingezet ruw biogas komt daardoor voor het eerst ook in aanmerking voor subsidie. Ook was het in 2012 voor het eerst mogelijk om subsidie aan te vragen voor een uitbreiding van een bestaande installatie met warmtebenutting en voor de verlengde levensduur van vergistingsinstallaties waarvan de MEP-subsidie afloopt. De eerste resultaten van de openstelling 2012 laten zien dat hiervoor ook veel belangstelling is. Voor bestaande en nieuwe installaties werd het mogelijk om ongebruikte vollasturen in een later jaar in te halen. Dit vermindert het operationele risico van de installaties. Voor het jaar 2013 is er wederom een ‘SDE+’-regeling in voorbereiding die de verbeteringen van de afgelopen jaren meeneemt.

Invoeden groen gas in het gasnet

Binnen de gaswet is via de ‘aansluit- en transportvoorwaarden RNB (Regionale netbeheerders)’ een set kwaliteitseisen opgenomen waaraan in te voeden gas moet voldoen. Verder is geregeld dat gasnetbedrijven ‘aanvullende voorwaarden’ aan groen gas kunnen stellen. Alle netwerkbeheerders werken binnen Netbeheer NL gezamenlijk aan een definitieve invulling hiervan. Netbeheer NL zal deze voorwaarden in de tweede helft van 2012 aan de Energiekamer voorleggen.

Het is alleen mogelijk groen gas in het gasnet te injecteren wanneer er op datzelfde moment ook sprake is van afname van gas in datzelfde deel van het gasnet. De situatie waarin sprake is van de laagste afname van gas uit het gasnet, is daarmee bepalend voor de invoedcapaciteit van groen gas in het gasnet.

Momenteel loopt concreet en op de praktijk gericht onderzoek naar de vraag waar de grenzen van de invoedcapaciteit liggen en wat de mogelijkheden zijn om deze verder te vergroten. Ook is er inmiddels een aantal studies afgerond. Deels zijn de resultaten van deze studies inmiddels beschikbaar via Agentschap NL.

Groen gas / biogas als transportbrandstof en het fiscale regime

De toepassing van biobrandstoffen (waaronder biogas en groen gas) in het wegverkeer loopt in Nederland primair via een verplichtstelling. Sinds 1 januari 2012 vindt jaarlijks een stapsgewijze verhoging plaats van de belastingdruk om de accijns op vloeibaar gemaakt petroleumgas op een ongeveer gelijk niveau te brengen met de energiebelasting op (gecomprimeerd) gasvormig aardgas/groen gas. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen groen gas en 'grijs' gas. De productie van groen gas wordt voor een groot deel gesubsidieerd via de SDE en de SDE+. Als groen gas dat met SDE(+) is geproduceerd wordt ingezet voor verkeer telt dit niet mee voor de verplichting hernieuwbare energie vervoer.

Voor vloeibaar gemaakt gas (LNG en 'bio-LNG') is accijns verschuldigd naar het tarief (per 1000 kg.) van LPG. Voor (gecomprimeerd) gasvormig aardgas/groen gas (CNG) via een CNG-vulstation is energiebelasting (EB) verschuldigd (per Nm³ aardgas).

De verhogingen per jaar zijn in A7.1 in tabelvorm weergegeven. Vanaf 2015 is hiermee de belastingdruk op vloeibaar en gasvormig aardgas/groen gas nagenoeg gelijk op basis van energie-inhoud.

Vergassing

Vergassing van biomassa bevindt zich in de demonstratiefase. In 2010 is een tender geopend voor de subsidieregeling TERM Vergassingstechniek voor vergassingsinstallaties die (biologische) reststromen met een hoog rendement omzetten in energie. Het doel van de regeling is het bevorderen van innovatie en het demonstreren van een aantal vergassers, zodat commerciële projecten kunnen volgen. In 2012 starten de drie demoprojecten uit de Term-tender met de bouw. Vergassing moet op termijn een substantiële bijdrage leveren aan de productie van groen gas in Nederland. Hiervoor is een aanzienlijke hoeveelheid droge biomassa nodig die betaalbaar moet zijn. Daarom is het noodzakelijk om naast vers hout en zogenoemd A-hout ook andere brandstoffen zoals meng/afvalstromen en zogenoemd B-hout te mogen vergassen. In 2012 zal met de marktpartijen een verkenning plaatsvinden naar mogelijkheden voor het vergroten van het brandstofaanbod.

De reststroom van vergassing - as - zal op termijn ook groot zijn. Nuttig gebruik en afzet staan nog in de kinderschoenen. Daarom is onderzoek naar toepassingen en inzet van mineralen nodig.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk (A) vindt u de beleidsvraagstukken die in behandeling zijn geweest in de afgelopen periode. In het tweede hoofdstuk (B) komen de beleidsvraagstukken aan de orde die zijn opgepakt en afgehandeld. De (paar) vraagstukken die – beargumenteerd – niet door de overheid worden opgepakt omdat deze niet liggen op het terrein van de overheid zijn te vinden in bijlage 1. De nummers tussen haakjes corresponderen met de nummers uit de in december verschenen versie van het werkdocument.

A. Beleidsvraagstukken; nieuw en onder behandeling

A1. Algemene aandachtspunten groen gas

A1.1 - Creëren van gelijk speelveld

Aangedragen knelpunt

Er is sprake van concurrentie met het buitenland voor biomassaströmen. Marktpartijen brengen naar voren dat er daarbij sprake is van een ongelijk speelveld door verschillend beleid in de ons omringende landen. Er is sprake van ongelijkheid op het gebied van subsidiering en vergunningsprocedures.

Reactie

Er is geen sprake van een 'level playing field' voor biomassa in de gehele waardeketen. Importheffingen en handelsbarrières spelen een versturende rol. Daarnaast zijn duurzaamheidseisen bij veel biomassaströmen niet opgenomen. Er is een vrije markt voor maïs en graan, maar voor de invoer van bio-ethanol geldt een invoerheffing, terwijl veel fossiele grondstoffen zonder heffing Europa binnenkomen. Dit belemmert investeringen in biomassa-grondstoffen. Voor veel landen die biomassa willen exporteren gelden handelsbeperkingen van vaak technische aard. Het is van belang dat de onnodige handelsbeperkingen en -belemmeringen voor biomassa worden aangepakt op Europees niveau. De intentie is om ten behoeve van het creëren van een gelijk speelveld tot een betere Europese afstemming te komen. Nederland heeft eind 2009, samen met Duitsland en Frankrijk, een memorandum aangeboden aan de Europese Commissie, met het verzoek om binnen Europa de ontwikkeling naar een bio-based economy integraal aan te pakken. De Europese Commissie heeft op 13 februari 2012 een strategie aangenomen om het gebruik van hernieuwbare hulpbronnen in onze economie te vergroten en deze op duurzamere wijze te benutten. Gelet op de verwachte toename van de wereldbevolking tot 9 miljard tegen 2050 en de slinkende grondstofvoorraden zijn hernieuwbare biologische hulpbronnen essentieel voor Europa: voor de productie van gezond en voldoende voedsel voor mens en dier, maar ook van materialen, energie en andere producten. In de strategie en het actieplan van de Commissie, 'Innovatie voor duurzame groei: een bio-economie voor Europa' wordt deze kwestie op een coherente en interdisciplinaire wijze benaderd, met oog voor alle dwarsverbanden.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

De drie belangrijkste pijlers van de Europese strategie zijn:

- 1) Investeren in onderzoek, innovatie en vaardigheden die nodig zijn voor de bio-economie door zowel de EU, de lidstaten als private investeerders. Daarnaast is het van belang de synergie te versterken met andere beleidsinitiatieven.
  - 2) Het ontwikkelen van bio-economische markten en het vergroten van het concurrentievermogen in 'bio-based'-sectoren door een duurzame verhoging van de primaire productie, de transformatie van afvalströmen tot waardevolle producten, het bevorderen van het delen van leerervaringen (en het bedenken van instrumenten / mechanismen daarvoor) op het gebied van een efficiëntere productie en een optimaler gebruik van hulpbronnen. Op deze terreinen valt veel winst te behalen. Zo kost het storten van voedselafval de Europese belastingbetaler tussen 55 en 90 euro per ton en komt daarbij 170 miljoen ton CO₂ vrij. Dit terwijl het mogelijk is het afval om te zetten in bio-energie of andere bio-producten die werkgelegenheid en groei creëren.
  - 3) Een betere beleidscoördinatie en het beter betrekken van de belanghebbenden door de oprichting van een bio-economiepanel, een waarnemingscentrum voor de bio-economie en het frequent organiseren van conferenties met de belanghebbenden.
- Aan de lidstaten is gevraagd om in 2015 regionale en nationale plannen klaar te hebben voor de invulling van deze strategie.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Ministeries van EL&I en I&M

A1.2 - Gebrek aan standaardoplossingen en kennisachterstand

Aangedragen knelpunt

Vergisting van biomassa bevindt zich in Nederland nog steeds in een pril stadium; het ontbreekt de markt vooralsnog aan standaardoplossingen. Dit geldt zeker voor de variant van vergisting waarbij het geproduceerde biogas niet wordt ingezet voor elektriciteitsproductie (en eventueel warmte), maar opwaardering plaatsvindt naar groen gas dat geschikt is voor invoeding in het gasnet.

Reactie

Om de marktontwikkeling te versnellen en de markt te laten leren door het delen van opgedane kennis en ervaringen heeft de rijksoverheid enkele initiatieven genomen die de marktpositie van individuele ondernemers met een vergistingsinstallatie ondersteunt:

- via het DEN-programma en het Platform Nieuw Gas zijn studies uitgezet om generieke knelpunten in kaart te brengen en oplossingsrichtingen te onderzoeken.
- via bijeenkomsten en websites wordt kennisuitwisseling georganiseerd en gestimuleerd.
- via de Innovatieagenda Energie zijn middelen beschikbaar gesteld voor:
  - a. de tender 'Effectieve en efficiënte vergisting'. Dit geeft een impuls aan de verbetering van de kosteneffectiviteit van vergisting en het oplossen van technische knelpunten op het gebied van het injecteren van groen gas in het gasnet
  - b. het uitzetten van een grote evaluatie van de vergistingsketen in Nederland in twee fasen:
    - de eerste fase, die startte in oktober 2010, richtte zich op bestaande, en in 2010 volledig operationele, vergisters en is onder meer bedoeld als benchmark. De afronding vond plaats in november 2011. Het rapport is te vinden via; www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/Evaluatie%20van%20de%20vergisters%20in%20Nederland%20november%202011.pdf
    - in de tweede fase ligt de nadruk op de monitoring van 20 vergistingsinstallaties in de praktijk gedurende een heel jaar. Het doel is te identificeren welke verbeteringen aan deze installaties mogelijk zijn. Daarnaast dient deze fase voor het genereren van algemene adviezen op het gebied van procesoptimalisatie. De afronding van de tweede fase vindt plaats in het vierde kwartaal van 2012.

De markt heeft het initiatief genomen tot oprichting van de Stichting Groen Gas Nederland (www.groengas.nl). De rijksoverheid draagt financieel bij en Agentschap NL participeert in de stichting.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Afronding van de 1^e fase vond plaats in november 2011 (voor link naar rapport zie vermelding hierboven). De afronding van de tweede fase van de evaluatie vindt naar verwachting plaats in het vierde kwartaal van 2012.

Stichting Groen Gas Nederland is een tijdelijke organisatie die tot medio 2013 actief zal zijn.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Ministeries van EL&I en I&M

A1.3 - Transparante markt voor biomassa

Aangedragen knelpunt

De markt heeft behoefte aan transparante prijsvorming voor biomassa voor onder meer co-vergisting en constateert dat daarvan momenteel geen sprake is. Ditzelfde geldt voor het gas en de residuen die uit de installatie komen.

Reactie

De markt van biomassa is een markt van vraag en aanbod. Het is aan marktpartijen om deze markt transparanter te maken.

Energiebeurs APX-Endex opende op 3 november 2011 in samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam een handelsplatform voor biomassa, het eerste ter wereld.

De inzet van de residuen uit de vergister is een aandachtspunt dat in behandeling is. Meer hierover is te vinden in de paragraaf 'co-vergisting'.

Om de doelen voor duurzame energie en CO₂-reductie te realiseren probeert de overheid de markt te beïnvloeden. De wijze waarop deze beïnvloeding plaatsvindt is transparant. Naast het stimuleren van speurwerk en onderzoek betreft het de volgende instrumenten:

- Voor de productie van groen gas kan gebruik gemaakt worden van de regeling Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+). Deze subsidieregeling is bedoeld om de kostprijs te reduceren. Onder normale marktomstandigheden - zonder subsidie - zou de kostprijs te hoog zijn, waardoor consumenten deze vorm van gas niet zouden kopen.
- In de berekening voor de hoogte van de subsidie wordt rekening gehouden met de prijzen voor co-producten. In 2012 is 1,7 miljard euro beschikbaar voor deze regeling. In de eerste fase bedraagt de maximale vergoeding voor groen gas 48 ct/m³, en voor elektriciteit 7 ct/kWh en voor duurzame warmte 19,4 Euro per GJ. In juni 2012 was reeds voor ruim 4 miljard aan subsidie aangevraagd, waarvan ruim 0,5 miljard voor groen gas.
- Voor diverse groen gas toepassingen zoals een biomassaketel, vergister en een opwaardeerinstallatie is fiscaal voordeel van toepassing. Via de EIA-regeling (Energie InvesteringsAftrek) mag een deel van de investering in mindering worden gebracht op de winst, waardoor een ondernemer minder vennootschapsbelasting betaalt.
- Vanaf 2005 valt een deel van de industrie onder de ETS (European Trading Scheme) voor CO₂-handel. Omdat aan groen gas vaak geen emissie wordt toegekend levert dit voordeel op ten opzichte van fossiel gas. De markt bepaalt de prijs (tussen de 10 en 20 euro per ton uitgestoten CO₂).

Naast bovengenoemde onderwerpen is er sprake van overheidsbeïnvloeding van de markt door onder meer importheffingen (voor bijvoorbeeld bio-ethanol), handelsbelemmeringen (voor bijvoorbeeld suiker) accijnzen en belastingen.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Ministeries van EL&I en I&M en de markt

A1.4 - Steun vergunningverlening bij mogelijke knellende wet- en regelgeving

Aangedragen knelpunt

Het verkrijgen van vergunningen kan bij innovaties - bijvoorbeeld op het gebied van droge vergisting en de verwaarding van nieuwe tertiaire reststromen tot groen gas - een moeizaam proces zijn.

Reactie

Ondersteuning op het gebied van vergunningverlening voor bio-energieprojecten vindt plaats via het 'steunpunt vergunningverlening'. Dit steunpunt is ondergebracht bij het DEN-programma van Agentschap NL¹.

Bevoegde gezagen kunnen een beroep doen op ondersteuning.

De rijksoverheid wil burgers, bedrijven, organisaties of andere overheden helpen bij het realiseren van lokale duurzame projecten die moeilijk van de grond komen door bijvoorbeeld onduidelijkheid over vergunningen, of onduidelijke regelgeving. Recent heeft de rijksoverheid

---

¹ contactpersoon is dhr. Wouter Siemers

een aantal Green Deals met het bedrijfsleven gesloten om knelpunten weg te nemen. Een aantal van deze Green Deals ligt op het terrein van groen gas. Het Versnellerteam Groen Gas is bij een aantal van deze Green Deals betrokken.

Wanneer kan resultaat verwacht worden?

Het steunpunt bestaat al enige tijd en zal worden voortgezet.

Met betrekking tot specifieke regelgeving acties in gang gezet, of in voorbereiding. Deze acties zijn in dit document opgenomen.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Ministeries van EL&I en I&M

A2. Positieve Lijst co-vergisting

Algemeen

Co-vergisten is het vergisten van dierlijke uitwerpselen in combinatie met een ander organisch product, vaak afkomstig uit de land- en tuinbouw of de veevoeder- / voedingsindustrie ten behoeve van het produceren van biogas. Het toevoegen van organisch materiaal aan uitwerpselen van dieren verhoogt de biogasproductie. In onderdeel IV van de bijlage Aa van de uitvoeringsregeling van de Meststoffenwet staan de stoffen genoemd die mogen worden co-vergist tot co-vergiste mest. Voorwaarde daarbij is dat de te vergisten biomassa voor minimaal 50% uit dierlijke uitwerpselen bestaat. Het product dat na het proces van co-vergisten ontstaat, het zogenoemde digestaat, kan dan gebruikt worden als meststof.

A2.1 - Aanmeldingsprocedure van voor nieuwe producten op de Positieve Lijst, bijlage Aa onderdeel IV van de uitvoeringsregeling Meststoffenwet

Aangedragen knelpunt

Het is toegestaan digestaat te verhandelen en te gebruiken als meststof met type-aanduiding 'co-vergiste mest' bij vergisting van minimaal 50% (op gewichtsbasis) verpompbare vaste en vloeibare uitwerpselen van dieren, met als nevenbestanddeel één of meer van de stoffen die in bijlage Aa onderdeel IV van de uitvoeringsregeling Meststoffenwet² staan.

Door een grotere vraag naar co-producten wordt de prijs van deze producten opgestuwd. De markt ervaart de Positieve Lijst als beperkend en zou de lijst graag zien uitgebreid. Met betrekking tot het opnemen van nieuwe producten in bijlage Aa signaleert de markt echter een aantal belemmeringen:

- De aanmeldingscriteria worden als onduidelijk en te streng ervaren;
- De procedure tot aanpassing van de Positieve Lijst duurt te lang;
- De aanvragen worden overgelaten aan de markt;
- Er worden binnen Europa verschillende systemen gebruikt.

Reactie

Er heeft een evaluatie plaatsgevonden naar de systematiek van de Positieve Lijst en genoemde belemmeringen zijn daarin nadrukkelijk meegenomen. Ook de afvalproblematiek is onderwerp van deze evaluatie. Het kabinet heeft besloten om naast de huidige Positieve Lijst een alternatieve systematiek te ontwikkelen waarbij het bedrijfsleven verantwoordelijk is voor de beoordeling van de vraag of er sprake is van milieukundig verantwoorde stoffen. Wanneer

---

² Zie de QenA op de site van AgentschapNL die binnenkort verschijnt.

het oordeel positief is, is het mogelijk de stoffen – onder voorwaarden – in de co-vergister te gebruiken. Het is van belang de alternatieve systematiek zo in te richten dat er voldoende waarborgen zijn dat gebruik van co-materialen plaatsvindt binnen aanvaardbare risico's voor mens en milieu. Eén van de voorwaarden is het kunnen tonen van een representatief analyserapport waaruit blijkt dat maximaal toelaatbare verontreinigingen (zoals zware metalen) niet worden overschreden. Met deze alternatieve systematiek komen meer stoffen beschikbaar.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

De evaluatie is uitgevoerd door LEI-WUR en is te vinden op de website:

<http://www.lei.wur.nl/NL/publicaties+en+producten/LEIpublicaties/?id=1136>

De alternatieve systematiek is op 12 april 2012 ingevoerd.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A2.1a (nieuw) - Alternatieve systematiek voor gebruik grondstoffen naast de huidige Positieve Lijst

Aangedragen knelpunt

De rijksoverheid heeft al langere tijd aangekondigd te komen met een alternatieve systematiek voor de toelating van co-substraten bij covergisting.

Reactie

Vanaf 12 april is de nieuwe systematiek ingegaan en is er naast de bestaande Positieve Lijst een nieuwe lijst van co-substraten opgesteld. Deze lijst bevat ruim 80 nieuwe stoffen die gebruikt kunnen worden als co-substraat bij co-vergisting. Aan deze stoffen worden eisen gesteld met betrekking tot zware metalen en anorganische microverbindingen. Het bedrijfsleven is zelf verantwoordelijk voor de controle hierop.

De stoffen die zijn toegevoegd zijn te vinden via:

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2012/04/10/kamerbrief-bijmenging-in-covergisters.html>

De lijst is opgesteld met de bedoeling dat producten gebruikt worden als co-substraat. Producten die worden gebruikt voor mono-vergisting (alleen co-substraten) kunnen nog steeds worden aangemeld voor de bestaande Positieve Lijst, mits aangetoond wordt dat deze stoffen schoon en onverdacht zijn. dan kunnen ze worden toegevoegd aan de lijst aan bijlage Aa van de meststoffenwet.

Gebruik van de stoffen zonder bijmenging van tenminste 50 % mest levert een digestaat op dat niet mag worden gebruikt en verhandeld als meststof

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

De alternatieve systematiek is op 12 april 2012 ingevoerd.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A2.2 – Het ontbreekt aan een goed kwaliteitsborgingsysteem voor reststromen die co-vergist kunnen worden

Aangedragen knelpunt

Een kwaliteitsborgingsysteem voor reststromen ontbreekt momenteel. Het zou de kwaliteit van de biomassaströmen die voor co-vergisting in aanmerking komen ten opzichte van de huidige situatie extra kunnen borgen. Een kwaliteitsborgingsysteem leidt onder meer tot een voor iedereen gelijk speelveld en maakt de eisen transparant waaraan biomassa moet voldoen om voor co-vergisting in aanmerking te komen.

De markt ziet zich momenteel geconfronteerd met een aantal belemmeringen:

- Omdat de markt voor reststromen een Europese markt is, zou er ook aandacht moeten uitgaan naar andere Europese landen;
- Er is nog geen kwaliteitsborgingsysteem.

Reactie

In het kader van het Innovatieprogramma Nieuw Gas heeft in een onderzoek door Control Union Certifications een inventarisatie plaatsgevonden naar bestaande binnen- en buitenlandse borgingsystemen voor co-product of digestaat. Daarnaast is geïnventariseerd welke eisen in deze systemen aan de orde zijn. Daarbij is ook de vraag aan de orde welke eisen voor de Nederlandse situatie van belang zijn. De resultaten zijn aan de betrokken stakeholders voorgelegd. Het rapport is te vinden via:

<http://www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/Kwaliteitsborging%20Co-substraten.pdf>

NAK-Agro heeft het certificeringssysteem ingericht en getoetst bij verschillende marktpartijen. De grondhouding van de toekomstige gebruikers is positief al blijft het kostenaspect een belangrijk punt. Inmiddels heeft er overleg plaatsgevonden met GMP+ international over wie uiteindelijk de eigenaar (systeemhouder) gaat worden van het certificeringssysteem, omdat de huidige opzet van het systeem voor een belangrijk deel is gebaseerd op de certificering van diervoeders.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Inmiddels zijn opdrachten verleend voor het uitvoeren van een pilot met het certificeren van co-substraten volgens de voorgestelde systematiek. NAK-Agro, Control Union Certifications (certificeerders) en GMP+ international (als toekomstige schemahouder) voeren de pilot uit. Er wordt momenteel gewerkt aan de normen voor de maximale gehalten aan zware metalen, organische microverontreinigingen en restanten bestrijdingsmiddelen. De verwachting is dat het systeem in het 3^e kwartaal van 2012 inzetbaar is.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Agentschap NL en Ministerie van EL&I

A2.3 – Co-producten verdwijnen naar het buitenland

Aangedragen knelpunt

De lijst van producten die in aanmerking komen voor co-vergisting komt niet overeen met buitenlandse tegenhangers. Zo verdwijnen sommige reststoffen, zoals putvetten, naar het buitenland omdat ze daar wel en in Nederland niet mogen worden co-vergist.

Reactie

Met de invoering van de alternatieve systematiek is dit knelpunt opgelost.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

De alternatieve systematiek is per 12 april 2012 ingevoerd.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A2.4 - Producten buiten de Positieve Lijst

(Bijlage Aa onderdeel IV van de uitvoeringsregeling Meststoffenwet)

Aangedragen knelpunt

Wanneer een ondernemer reststromen gebruikt die niet op de Positieve Lijst staan, wordt het restproduct niet als meststof gekwalificeerd, waardoor de afvalregelgeving van toepassing wordt. Een ondernemer ziet zich dan geconfronteerd met verschillende belemmeringen:

- Het digestaat mag niet als mest worden uitgereden;
- In de categorie co-vergisting is in dit geval de SDE+-regeling op het geproduceerde gas niet van toepassing;
- Het afval kost geld: voor afvoer/verwerking moet betaald worden omdat het niet op of in de bodem gebracht mag worden.

Reactie

Er heeft een evaluatie naar de systematiek van de Positieve Lijst plaatsgevonden (zie onder punt A2.1a). De genoemde belemmeringen worden daarin echter niet meegenomen. Co-vergisten mag geen sluiproute worden voor afvalstoffen. Het staat ondernemers echter vrij om nieuwe stoffen aan te melden. In de nieuwe systematiek zijn ondernemers zelf verantwoordelijk voor de beoordeling van de vraag of er sprake is van milieukundig verantwoorde stoffen. Wanneer het oordeel positief is, is het mogelijk de stoffen – onder voorwaarden – in de co-vergister te gebruiken. De alternatieve systematiek is zodanig ingericht dat er voldoende waarborgen zijn dat het gebruik van co-materialen plaatsvindt binnen aanvaardbare risico's voor mens en milieu.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

De alternatieve systematiek is op 12 april 2012 ingevoerd.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A2.5 Kunnen stoffen van de Positieve Lijst voor co-vergisten generiek toegelaten worden voor composteerdere en vergisters?

Aangedragen knelpunt

Marktpartijen zouden graag zien dat de Positieve Lijst voor co-vergisten ook open staat voor composteerdere en vergisters. Van de stoffen op deze lijst staat immers vast dat er geen landbouwkundige of milieukundige bezwaren bestaan en zij zijn ook toepasbaar in het composteer- en vergistingsproces. In de huidige situatie moet dit echter telkens voor elke stroom via een vergunning geregeld worden. Het zou eenvoudiger zijn de beperkingen voor composteerdere en vergisters af te schaffen en deze stromen generiek toe te laten, via aanpassing van de wet Milieubeheer.

Reactie

Het is mogelijk een onderscheid te maken tussen compost en digestaat, en daarmee tussen composteerdere en vergisters. Om compost als meststof te verhandelen zijn regels opgenomen in de Meststoffenwet. In de Meststoffenwet is geen zogenoemde Positieve Lijst opgenomen voor het produceren van compost. Daarom is het voorstel om de Positieve Lijst voor co-vergisten ook open te stellen voor composteerdere niet van toepassing. Daarmee is het niet mogelijk om deze te gebruiken bij een te verlenen vergunning.

De zogenoemde Positieve Lijst co-vergisting is opgenomen in bijlage Aa van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet bij onderdeel IV onder categorie 1. Het is de verantwoordelijkheid van de vergunningverlener om in een vergunning te verwijzen naar deze

lijst in plaats van het in de vergunning opnemen van afzonderlijke stoffen.

Wat is de verantwoordelijke instanties?

Ministerie van EL&I

A2.6 (nieuw) - Mineralenconcentraat als alternatief voor kunstmest

Aangedragen knelpunt

Het verwerken van mest naar mineralenconcentraat is een relatief duur proces. Goedkopere technieken zouden een groter effect kunnen sorteren. Mineralenconcentraat als alternatief voor kunstmest moet niet worden overschat.

Reactie

Het is momenteel niet mogelijk om binnen de EU-Fertilizer Directive producten van organische oorsprong erkend te krijgen als kunstmest. Mineralenconcentraat is de eerste stof die grotendeels aan de eisen voldoet, omdat het op bouwland dezelfde werking heeft als kunstmest. Op grasland is de werking iets minder. De Nederlandse overheid zet zich in om mineralenconcentraat als meststof van dierlijke oorsprong erkend te krijgen. Later zouden ook andere stoffen ook een status kunnen krijgen, mits bewezen is dat de werking van deze producten dezelfde is als die van kunstmest.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Begin 2013 komt de EU-CIE met voorstellen voor herziening van de EU-Fertilizer Directive. De mineralenconcentraten zouden ook meegenomen kunnen worden in een nieuwe derogatie in 2014.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A2.7 (nieuw) - Is mono-mestvergisting vrij te stellen van een milieuvergunning?

Aangedragen knelpunt

Partijen pleiten voor een algemene maatregel van bestuur, om vergisters waarin alleen eigen mest en voederresten gaan (dus die geen extra aanvoer van buiten kennen) vrij te stellen van een vergunning. Daarnaast pleiten marktpartijen voor het onderbrengen van kleinschalige mono-vergisting in het Activiteitenbesluit Landbouw.

Reactie

Er zijn verschillende Green Deals afgesloten die dit onderwerp behandelen. In de Green Deals is een traject afgesproken. Er zal eerst gewerkt worden aan een standaardbeschrijving waar de mono-mestvergisters aan moeten voldoen. In dit traject wordt samen gewerkt met producenten van mono-mestvergisters). Dit traject zal leiden tot aanpassing van de handreiking voor (co-)vergisters voor de zomer van 2012. Hierdoor is het mogelijk de tijd voor de aanvraag van een vergunning door de gemeente te bekorten.

Een vervolgstap is het omzetten van de standaardbeschrijvingen naar algemene regels, die zullen worden opgenomen in het Activiteitenbesluit Landbouw. Hierdoor is het mogelijk een mono-mestvergister binnen de bestaande milieuvergunning op een landbouwbedrijf te plaatsen.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Het ligt in de bedoeling dit mee te nemen in de tranche die zal in gaan op 1 juli 2014.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Ministeries van EL&I en I&M

A2.8 (nieuw) - Kunnen compost en de dikke fractie na verwerking van dierlijke mest dezelfde status krijgen?**Aangedragen knelpunt**

De eigenschappen van vooral de droge fractie van digestaat - een product het resultaat is van mono-vergisting van bijvoorbeeld suikerbietenloof - komen grotendeels overeen met de eigenschappen van gewone compost. Op grond hiervan pleiten marktpartijen voor dezelfde vrijstelling voor fosfaat en stikstof in het kader van de gebruiksnormen Meststoffenregelgeving.

Suiker Unie voert een studie uit naar het vergisten van suikerbietenloof. Ook van de cichoreiwortelen kan het loof worden vergist. Suiker Unie pleit voor compensatie van de afvoer van fosfaat en stikstof in de gebruiksnormen, indien het loof, wat momenteel bij het rooien achterblijft op de akker, wordt vergist.

Reactie

De afvoer van suikerbietenloof is een niet-normale landbouwpraktijk. Op dit moment wordt er in de meststoffenwet geen rekening gehouden met de afvoer van dit materiaal. Het punt is ook aangemeld bij het 'Ketenakkoord Fosfaat'. In het kader van dit traject wordt nu een gesprek gepland tussen Cosun en het ministerie van EL&I. Een vrijstelling, zoals er is voor stikstof en fosfaat zal er niet komen. Gezocht moet worden naar een werkbare oplossing voor dit probleem.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Gesprek wordt in de zomer van 2012³ gepland.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A3. Digestaat**A3.1 - De afvoer van digestaat kost geld****Aangedragen knelpunt**

Omdat er in Nederland een overschot aan dierlijke mest is, kost de afvoer van mest geld. In het proces van co-vergisting worden mest en co-producten samen vergist. Het product dat na het proces van co-vergisting ontstaat - het digestaat - wordt in de Nederlandse wetgeving, onder bepaalde voorwaarden, gezien als dierlijke mest. Ondanks het feit dat digestaat goede mestkwaliteit heeft, kost de afvoer van digestaat ondernemers geld.

Reactie

Gegeven het overschot aan dierlijke mest in Nederland, is er een vragersmarkt voor dierlijke mest waarin producenten van dierlijke mest moeten betalen voor de afvoer van mest die zij niet op eigen grond kunnen gebruiken aan de afnemers van mest. Dit geldt ook voor digestaat dat als dierlijke mest wordt beschouwd. Overigens, voor digestaat dat niet aan de eisen van

---

³ Op moment van het schrijven van dit document is de exacte datum niet bekend.

de meststoffenwet voldoet, geldt dat het beschouwd wordt als afval. De afvoerkosten van afval zijn in de regel hoger dan die van dierlijke mest.

Het kabinet wil een duurzaam evenwicht creëren tussen mestproductie en mestafzetmogelijkheden en tevens een verwerkingsverplichting opleggen voor alle bedrijven die meer mest produceren dan zij op hun eigen grond kwijt kunnen. Het wetsvoorstel dat dit moet regelen is op 2 juli 2012 aangeboden aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 33322, nr 1-4). Dit stelsel moet er ook aan bijdragen dat dierlijke mest weer een positieve waarde krijgt in Nederland.

Onderdeel van de plannen van de regering is ook het toestaan dat uit dierlijke mest, inclusief digestaat, hoogwaardige mineralenconcentraten kunnen worden gemaakt die gelijkwaardig zijn aan kunstmest en ook zo beschouwd gaan worden. Opwerken van dierlijke mest tot kunstmestvervanger kan leiden tot een minder grote druk op de markt voor dierlijke mest en daarmee er zo aan bijdragen dat de kosten voor afzet van digestaat omlaag gaan. Om te bezien of dit realiseerbaar is, wordt in een aantal proefprojecten (de zogenaamde pilots mineralenconcentraat) bekeken of dit landbouwkundig, milieukundig en bedrijfseconomisch verantwoord is. Om deze mineralenconcentraten niet langer als dierlijke mest te beschouwen is toestemming/erkenning nodig in de EU. De stand van zaken rond de pilots mineralenconcentraat is uitvoerig beschreven in de Memorie van Toelichting bij het hiervoor genoemde wetsvoorstel (Kamerstukken II, 33322, nr 3, pag 16-17).

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Het onderzoek is verlengd. Het project zal de in de zomer van 2012 een rapportage opleveren over de resultaten tot nu toe. De resultaten van de proefprojecten zijn na twee jaar onderzoek zodanig positief dat het kabinet zich zal inzetten voor het niet langer bestempelen van de mineralenconcentraten als dierlijke mest bij toepassing op bouwland.

Verdere technische ontwikkeling in de proefprojecten zal er naar verwachting toe leiden dat de mineralenconcentraten in de toekomst ook voor gebruik op grasland niet beschouwd zullen worden als dierlijke mest. Mogelijk zal dit ook gelden voor producten die geproduceerd zijn met andere mestverwerkingstechnieken, mits er sprake is van een gedegen onderbouwing. Een verdere uitwerking van de toekomst van het mestbeleid staat beschreven in de kamerbrief: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/mest/nieuws/2011/09/28/nieuw-stelsel-voor-evenwicht-op-mestmarkt.html>

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A3.2 - Hoe om te gaan met de vloeibare fractie van digestaat van GFT-compostering?

Aangedragen knelpunt

De vloeibare fractie van het digestaat van GFT mag op dit moment niet als overige organische meststof op het land gebracht worden.

Reactie

De vloeibare fractie na scheiding van vergist (digestaat) GFT is een afvalstof. Het is niet toegestaan afval- of reststoffen als meststoffen te verhandelen. Alleen stoffen waarvan is aangetoond dat er geen milieukundige en landbouwkundige bezwaren zijn, mogen als meststof worden verhandeld. Deze stoffen staan in bijlage Aa bij de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet.

Het staat marktpartijen vrij voorstellen te doen om afval- of reststoffen toe te voegen aan bijlage Aa. Hiervoor is het van belang dat overtuigend wordt aangetoond dat de stof in kwestie als meststof kan worden ingezet, dat deze een landbouwkundige waarde heeft en dat er geen milieukundige bezwaren zijn.

Voorstellen voor het opnemen van stoffen in de bijlage Aa dienen schriftelijk te worden ingediend bij Dienst Regelingen, Postbus 322, 9400 AA Assen. Het voorblad waarop staat welke gegevens daarbij noodzakelijk zijn is te downloaden via <http://www.hetinvloket.nl/onderwerpen/mest/dossiers/dossier/vervoer-handel-en-opslag-meststoffen/afvalstoffen-als-meststof-bijlage-aa>.

Dienst Regelingen stuurt het voorstel door naar de CDM Commissie van Deskundigen Meststoffenwet. Deze commissie beoordeelt het voorstel aan de hand van een protocol. Dit protocol is te vinden op dezelfde website.

Het protocol beschrijft aan welke criteria stoffen moeten voldoen. Ook geeft het aan hoe moet worden aangetoond dat het gebruik van de betreffende stof als meststof (of bij de productie van meststoffen) landbouwkundig en milieukundig verantwoord is.

Een positief oordeel van de CDM kan voor de minister aanleiding zijn om de regeling aan te passen en de afval- of reststof op de bijlage te plaatsen. Het gaat hier om het wijzigen van een algemeen verbindend voorschrift waartegen geen bezwaar en beroep mogelijk is.

Wanneer kan resultaat verwacht worden?

Indien er geen milieukundige en landbouwkundige bezwaren bestaan, is het mogelijk dat de betreffende rest- of afvalstof als meststof kan worden verhandeld nadat de stof in bijlage Aa is opgenomen.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A4. Ruimtelijke ordening & milieuwetgeving / vergunningen

Het RO-beleid is gedecentraliseerd. Dit betekent dat de gemeentes en soms de provincie verantwoordelijk zijn voor het beleid en de vergunningen.

A4.1 - Tijdelijkheid vergunningverlening

Aangedragen knelpunt

Een tijdelijke vergunningverlening ten behoeve van een nieuwe innovatieve techniek kan leiden tot problemen op het gebied van financiering en subsidieverlening doordat nog niet alles bekend is van een nieuwe installatie.

Het aangedragen knelpunt betreft twee zaken:

1. Uit de milieuwetgeving die gold toen het knelpunt werd aangedragen, vloeide voort dat vergunningen voor de verwerking van afvalstoffen soms slechts voor een periode van maximaal 10 jaar verleend mochten worden. Dit was een beperking waarmee veel co-vergistingsinstallaties (namelijk, die welke ook afvalstoffen vergisten) te maken hadden. Dit probleem is inmiddels opgelost.
2. Los van bovenstaande bestaat het probleem dat nieuwe (innovatieve) technieken, waarvan de milieueffecten nog niet duidelijk zijn, van een tijdelijke vergunning voorzien (kunnen) worden. In de vergunde periode moet dan meer bekend worden over de effecten op de omgeving. Het bevoegd gezag heeft daarmee de mogelijkheid (het betreffende deel van) de vergunning niet te vernieuwen als er in redelijkheid niet te verwachten is dat de milieueffecten binnen de gewenste grenzen (kunnen) blijven. Dit probleem speelt overigens breder dan alleen bij (co-)vergisting van mest.

Reactie

ad 1

Wanneer in het verleden sprake was van het bewerken en verwerken van afvalstoffen en de opslagcapaciteit boven bepaalde grenzen lag, mocht alleen een vergunning volgens de Wet milieubeheer verleend worden voor een periode van ten hoogste 10 jaar.

Als de opslagcapaciteit onder deze grenzen blijft, is de gemeente het bevoegde gezag en kan een vergunning voor onbepaalde tijd worden verleend.

Met de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) per 1 oktober 2010 is deze tijdelijkheid komen te vervallen. De Wabo kent weliswaar de mogelijkheid om tijdelijke vergunningen te verlenen (Wabo artikel 2.23, lid 2), maar voorsnog wordt daarvan geen gebruik gemaakt. In het overgangsrecht⁴ is geregeld dat voor bestaande vergunningen die vanwege Wm tijdelijk waren, de tijdelijkheid komt te vervallen.

ad 2

De milieuvergunning is met de komst van de Wabo vervangen door (het milieudeel van) de omgevingsvergunning. Vaak biedt deze vergunning mogelijkheden voor experimenten. Soms is dit geregeld via aparte bepalingen in de vergunning, terwijl er soms ook apart toestemming voor kan worden verleend door het bevoegd gezag.

Een experiment kan onder een omgevingsvergunning vallen op grond van:

1. Een reeds geldende omgevingsvergunning die ruimte biedt voor het beoogde experiment. Aan de vergunning zijn voorschriften verbonden, die het uitvoeren van proefnemingen mogelijk maken. De vergunninghouder hoeft geen afzonderlijke aanvraag in te dienen voor het mogen uitvoeren van een experiment. Er is dan ook geen afzonderlijke goedkeuring nodig voor het mogen uitvoeren van de proefneming. De vergunninghouder dient de aanvang van de uitvoering van het experiment soms wel bij het bevoegd gezag te melden. Dit is afhankelijk van de vergunningvoorschriften.

2. Een reeds geldende omgevingsvergunning die ruimte biedt voor het beoogde experiment, maar wel voorafgaande goedkeuring eist.

3. Het opstellen van een tijdelijke omgevingsvergunning op grond van artikel 2.23, lid 1, Wabo. Wanneer de vergunninghouder niet beschikt over een omgevingsvergunning, of de vergunning voorziet niet in het uitvoeren van experimenten moet een nieuwe omgevingsvergunning worden aangevraagd. In dit kader is het rapport 'Experimenten binnen de inrichting en de relatie tot de milieuvergunning' van de Evaluatiecommissie Wet milieubeheer - hoewel opgesteld op basis van de Wet milieubeheer - nog steeds actueel. Het rapport is te vinden via <http://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/wet-milieubeheer/proefnemingen-binnen/>.

Door het ministerie van I&M is onderzoek gestart naar belemmeringen die bedrijven en vergunningverleners ervaren bij de omgevingsvergunning en specifiek rond mogelijkheden voor experimenten en/of veranderingen in bedrijfsvoering. In het onderzoek wordt ook gekeken welke mogelijkheden er zijn om deze belemmeringen weg te nemen. Concreet luiden de onderzoeksvragen:

- Wat zijn de belemmeringen waar (enkele) bedrijven en vergunningverleners tegenaan lopen bij de omgevingsvergunning als het gaat om experimenten of wijzigingen in de bedrijfsvoering, die (mogelijk of op termijn) gunstige gevolgen hebben voor het milieu?
- Hoe kunnen deze belemmeringen zo veel mogelijk worden weggenomen? Is het nodig hiervoor de wetgeving aan te passen en zo ja hoe?

De kaders waarbinnen dit onderzoek wordt uitgevoerd zijn de Afvalbrief (augustus 2011) en Duurzaamheidsagenda (oktober 2011).

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Tweede helft van 2012

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Gemeenten en provincies, ministerie van I&M

⁴ Invoeringswet Wabo, artikel 1.2, lid 5

A4.2 - Kennisgebrek bij bestuurders / ambtenarenapparaat

Aangedragen knelpunt

Bij vergunningverlening ontstaan soms problemen als gevolg van een kennisleemte bij bestuurders en / of het ambtenarenapparaat. Onbekendheid bij gemeentelijke- en provinciale overheidsinstellingen leidt tot vertragingen bij de vergunningverlening. Verder zijn de voorwaarden regionaal sterk verschillend en rigide als gevolg van onder meer 'Natura 2000'-gebieden, werelderfgoed (Beemster) en eigen interpretatie van wetgeving.

Reactie

Vergunningverlening is een verantwoordelijkheid van provincies en gemeenten. Zij zijn bevoegd gezag. Het ministerie van I&M heeft enkele activiteiten ondernomen om gemeenten en provincies te ondersteunen bij de vergunningverlening en het vergroten van de daarvoor benodigde deskundigheid.

Infomil heeft in opdracht van het ministerie van I&M de 'Handreiking (co-)vergisting van mest' geactualiseerd. Deze handreiking geeft aan hoe om te gaan met het ruimtelijke ordeningsbeleid en de milieu(omgevings)vergunning van (co-)vergistingsinstallaties [http://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw-tuinbouw/mest/artikel/handreiking-\(co-\)/](http://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw-tuinbouw/mest/artikel/handreiking-(co-)/).

De Handreiking is tevens als BBT-referentiedocument vastgesteld en zal actief onder de aandacht van gemeenten en provincies worden gebracht. Dit gebeurt onder meer door gebruik te maken van het zogenoemde (digitale) ROM-netwerk, waarin gemeenteambtenaren kennis en ervaring uitwisselen.

Agentschap NL organiseert enkele malen per jaar zogenoemde Schakeldagen, die zijn gericht op gemeentelijke beleidsmakers en vergunningverleners. Tijdens deze dagen vinden ook workshops plaats over de ruimtelijke inpasbaarheid van vergisters en de te verlenen vergunningen.

Ook zijn er de zogenoemde Themateams, opgericht in het kader van het Klimaatakkoord Gemeenten en Rijk en georganiseerd door Agentschap NL, waarin gemeenten door middel van het uitwisselen van kennis en ervaring werken aan het vergroten van hun deskundigheid.

Daarnaast spelen er enkele ontwikkelingen die tot een vergroting van de deskundigheid bij gemeenten zullen leiden. De eerste is de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) per 1 oktober 2010. Deze wet vult de 'één loket'-gedachte voor initiatiefnemers van vergunningplichtige activiteiten in. Bij één loket - doorgaans dat van de gemeente - kan de zogenoemde omgevingsvergunning worden aangevraagd. Deze vergunning komt in de plaats van en integreert onder meer de aanlegvergunning, afwijking van het bestemmingsplan (Wet ruimtelijke ordening), de bouw- en milieuvergunning, de kapvergunning, et cetera.

Hoewel het – in regulerende zin - geen direct uitvloeisel is van de Wabo zelf, zal de wet naar verwachting wel een versnelling tot gevolg hebben van de ontwikkeling van grotere milieu- of omgevingsdiensten. Door de toegenomen complexiteit van de regelgeving en het grotere aantal onderwerpen waarvoor de gemeente het vergunningverlenend gezag wordt door de Wabo, zullen steeds meer gemeenten kiezen voor een gemeenschappelijke milieu- of omgevingsdienst met omliggende gemeenten. Hierdoor wordt specialisatie beter mogelijk en zal de kennis en deskundigheid op gemeentelijk niveau toenemen.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Gemeenten, Provincies, Ministerie van I&M/Infomil

A4.3 - Afval of grond- / brandstof

Aangedragen knelpunt

De grondstoffen voor co-vergisting (co-materialen) voldoen vaak aan de definitie van 'afval' waardoor de afvalstoffenregelgeving van toepassing is. Dit betekent dat er een zeer ingewikkelde vergunning voor afvalverwerking nodig is om deze grondstoffen voor co-vergisting te kunnen gebruiken. Daarnaast wordt in een aantal gevallen als belemmerend ervaren dat met betrekking tot de opslag van biomassa bij grotere bedrijven niet de gemeente, maar de provincie het bevoegd gezag is.

Reactie

De definitie van afval⁵ is afkomstig uit de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen en is nader uitgewerkt in nationale en Europese rechterlijke uitspraken. Hierin kan Nederland geen wijzigingen aanbrengen. Eind 2010 is een wijziging van de Kaderrichtlijn en de nationale wetgeving in werking getreden. Hierdoor zijn de afvalstoffenregels niet van langer toepassing op (gewone) mest, stro en ander natuurlijk, niet-gevaarlijk materiaal, rechtstreeks afkomstig uit de land- of bosbouw, dat wordt gebruikt in de landbouw, de bosbouw of voor de productie van energie uit die biomassa. Dergelijke energieproductie dient wel te geschieden door middel van processen of methoden die onschadelijk zijn voor het milieu en die de menselijke gezondheid niet in gevaar brengen. Door de wijziging zullen de afvalstoffenregels op veel stoffen die bij co-vergisting worden ingezet niet (meer) van toepassing zijn.

Voor veel materialen is hiermee duidelijk of zij wel of niet onder de afvalstoffenregels vallen, maar voor veel andere materialen bestaat die duidelijkheid nog niet, of slechts gedeeltelijk. Ontwikkelingen op dit gebied zijn te volgen via de website van Agentschap NL⁶.

Voor de opslag van afvalstoffen geldt geen maximumhoeveelheid. Wel verschuift bij grotere hoeveelheden het bevoegd gezag van gemeente naar provincie.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Dit wordt per geval bekeken.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van I&M

A4.4 - Tijdrovende bezwaarprocedures

Aangedragen knelpunt

Het doorlopen van bezwaarprocedures kan leiden tot een langdurig vergunningentrajec waarmee hoge kosten gepaard gaan. Als in de tussentijd wet- en regelgeving verandert, ziet de aanvrager zich vaak met nieuwe problemen geconfronteerd.

Reactie

In de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo, 1 oktober 2010) is de 'één loket'-gedachte voor initiatiefnemers van vergunningplichtige activiteiten ingevuld. Bij één loket - doorgaans dat van de gemeente - kan de zogenoemde omgevingsvergunning worden aangevraagd. Deze vervangt onder meer de aanlegvergunning, afwijking van het bestemmingsplan (Wet ruimtelijke ordening), de bouw- en milieuvergunning, de kapvergunning, et cetera. Ook geldt er nu één procedure voor bezwaar en beroep, waar voorheen elke vergunningstelsel zijn eigen termijnen, procedures en rechterlijke instanties kende.

---

⁵ Voor meer informatie over de juridische achtergrond hiervan, het afvalstoffenbegrip en de samenloop van de milieuwetgeving met de mestwetgeving wordt u verwezen naar de bijlage.

⁶ http://www.senternovem.nl/uitvoeringafvalbeheer/afval_of_niet/index.asp

De Crisis- en herstelwet (geldig van 31 maart 2010 tot 1 jan 2014) verkort procedures; de wet verbiedt dat lagere overheden in beroep gaan tegen vergunningen voor onder meer co-vergistinginstallaties. Daarnaast is de termijn waarbinnen uitspraak moet worden gedaan, verkort.

- In de Wabo is de mogelijkheid opgenomen om een individuele afwijking van het bestemmingsplan bij omgevingsvergunning toe te staan (art 2.1, eerste lid, onder c) - of eigenlijk: gebruik in strijd met het bestemmingsplan toe te staan, want het bestemmingsplan wijzigt daardoor niet. In artikel 2.12 is opgenomen wanneer dit precies mag. In het eerste lid van dat artikel onder 'ten tweede' wordt aangegeven dat dit mag 'in de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen'.
- Op deze omgevingsvergunning is de reguliere procedure van toepassing (8 weken, eenmalig te verlengen met 6 weken). Hij kan gecombineerd worden met de omgevingsvergunning milieu. In dat geval geldt de uitgebreide procedure (omdat die geldt voor de omgevingsvergunning milieu).
- Als de uitgebreide procedure geldt, dan heeft die een looptijd van maximaal 26 weken, eenmalig te verlengen met 6 weken. Uiteindelijk kan dit een tijdsbesparing opleveren omdat 'aan het eind van de rit' de toestemming in één keer is geregeld.

Aanvullend zijn er verschillende Green Deals afgesloten. Hierin is afgesproken dat specifiek voor kleinschalige vergisting gewerkt wordt aan een handreiking voor gemeenten. Ook wordt gewerkt aan het onderbrengen van mono-vergisting in het activiteitenbesluit, waardoor het vergunningsproces sterk teruggebracht kan worden. Zie hiervoor ook A2.7.

De bovengenoemde termijn van 26 weken (eenmalig te verlengen met 6 weken) is een maximale termijn. In principe worden vergunningen veel sneller afgegeven. Het terugbrengen van de uiterste termijn, zou in ingewikkelde gevallen kunnen leiden tot een onzorgvuldig afwegingsproces.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van I&M

A5. SDE+

Zie ook: <http://www.agentschapnl.nl/programmas-regelingen/stimulering-duurzame-energieproductie-sde>

A5.1 - Korte openstelling SDE+

Aangedragen knelpunt

De tijd tussen het bekendmaken van de subsidieregeling en de uiterste datum voor het indienen van een subsidieaanvraag is kort: er is weinig tijd om met de definitieve subsidiebedragen en -voorwaarden een business case en de definitieve aanvraag rond te krijgen.

Reactie

Het streven is om voldoende tijd tussen publicatie van regelingen en openstelling te plannen. Deze periode hangt onder meer af van politieke processen.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Jaarlijks.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A5.2 - Jaarlijks wijzigen SDE+

Aangedragen knelpunt

Bij het voorbereiden van een project gaan ondernemers uit van de bedragen en voorwaarden in de vorige versie van de SDE+. Bij een nieuwe openstelling kunnen de bedragen en voorwaarden gewijzigd zijn.

Reactie

In 2011 heeft de SDE+ de SDE vervangen. Dit heeft geresulteerd in een aantal flinke wijzigingen. Ook in 2012 is er een aantal wijzigingen doorgevoerd, zoals het subsidiëren van warmte en eigen gebruik. Het streven is om de SDE+ daarna zo veel mogelijk een stabiel instrument te laten zijn. Wel berekent ECN jaarlijks de maximum basisbedragen.

Hier is voor gekozen omdat de duurzame energietechnologieën nog een sterke kostenontwikkeling doormaken, waarbij de investering moeilijk voor meerdere jaren vooruit te voorspellen is. Het basisbedrag wordt dus aangepast aan de ontwikkelingen in de markt. De basisbedragen gelden wel voor de volledige subsidieperiode van de aanvragers in de betreffende openstellingsronde.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A5.3 (nieuw) – Bemeteren warmte uit ruw biogas

Aangedragen knelpunt

In de 'SDE+'-regeling moet warmte die geproduceerd is uit ruw biogas comptabel gemeten worden. Bij de inzet van bijvoorbeeld ruw biogas in de industrie voor warmteproductie of rechtstreeks bij huishoudens, is het comptabel meten van warmte een technisch moeilijke en kostbare aangelegenheid.

Reactie

Momenteel wordt nog gekeken naar de technische en juridische mogelijkheden om hiermee om te gaan.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Bij de openstelling van de SDE+ 2013 zal er duidelijkheid zijn over hoe hiermee wordt omgegaan.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A5.4 (nieuw) – Hoe wordt omgegaan met niet toegestane biomassa/

Aangedragen knelpunt

Wanneer in een vergister gedeeltelijk biomassa wordt gebruikt die volgens de SDE(+)-regeling niet is toegestaan is het onduidelijk wat voor effect dit heeft op de subsidie. Vervalt dan alle subsidie of alleen de subsidie voor de energieproductie die is gerelateerd aan de niet toegestane biomassa?

Reactie

Als er in een vergister sprake is van het gebruik van niet-toegestane stromen, dan komt de volledige productie niet meer in aanmerking voor subsidie. Het is niet met voldoende nauwkeurigheid vast te stellen welk deel van de energieproductie afkomstig is van de niet-toegestane stromen. Ook zijn er juridische belemmeringen. Daarom wordt jaarlijks bekeken of de lijst met toegestane stromen zo ruim mogelijk kan worden gemaakt.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A5.5 (nieuw) – kiezen tussen SDE+ en biotickets

Aangedragen knelpunt

Is het mogelijk om tijdelijk geen gebruik te maken van de SDE(+) en het biogas in te zetten in transport.

Reactie

Zolang een producent voor het betreffende groene gas recht heeft op subsidie, kan hij er geen biotickets voor krijgen. Dat zou dubbele stimulering zijn. Tijdelijk stopzetten van dit 'recht' kan niet. Een producent kan daarom alleen overstappen op biotickets indien hij zijn SDE of SDE+ beschikking inlevert. Hij kan dan niet meer terug. Een producent zal dus de afweging moeten maken tussen de langjarige zekerheid die de SDE(+) biedt of de eventuele meeropbrengsten die uit de biotickets volgen.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A6. Invoeden van groen gas op het gasnet

A6.1 (6.1 en 6.2) - De voorwaarden waaronder groen gas kan worden ingevoerd op het RNB zijn niet duidelijk

Aangedragen knelpunt

Momenteel zijn de 'Aansluit- en transportvoorwaarden gas RNB' van kracht. Op basis van artikel 3.3.2. kunnen netbeheerders aan groen gas 'aanvullende voorwaarden' stellen. De Regionale Netbeheerders gaan hier echter verschillend mee om en dat leidt tot onduidelijkheid.

Reactie

Netbeheer Nederland werkt momenteel aan een voorstel voor nieuwe codes die de aansluit- en transportvoorwaarden voor groen gas harmoniseren. De eerste concepten zijn inmiddels informeel in het GEN (Gebruikersplatform Elektriciteits- en Gastransportnetten) besproken.

Wanneer kan resultaat verwacht worden?

De huidige planning is dat Netbeheer Nederland na de zomer een concept inbrengt voor een formele behandeling in het GEN.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Netbeheerders, Ministerie van EL&I

A6.2 (6.3) - Afnameonzekerheid van gas / gasvraag in de zomer

Aangedragen knelpunt

Op sommige (delen van) gasnetten is de vraag naar gas in de zomer zo laag, dat de productie van groen gas van een productie-installatie groter zou zijn dan de vraag. In die situatie is het niet mogelijk gas in te voeren en kan de productie-installatie niet worden aangesloten op dit (deel van het) gasnet. Indien de invoedingsinstallatie wel aangesloten wordt dan kan niet gegarandeerd worden dat deze installatie ook altijd op vollast kan terugleveren op het gasnet, want er kan niet meer gas worden ingevoerd dan de momentane vraag naar gas in het betreffende net.

Reactie

Er loopt onderzoek naar verschillende technische oplossingen om de invoedcapaciteit te vergroten. Daarbij gaat onder meer aandacht uit naar de mogelijkheden van 'overstort'. Een overstort is een compressor die het 'teveel' aan gas in het regionale net terugpompt in netten met een hogere druk. Hierbij kan het ook zijn dat gas wordt teruggepompt van een regionaal gasnet naar het gasnet van de landelijk netbeheerder GTS op momenten dat de gasvraag in het regionale net lager is dan de invoedcapaciteit van de invoeder.

Netbeheerders werken een voorstel voor de installatie van enkele overstortinstallaties uit. Deze worden aan het ministerie voorgelegd als een uitbreidingsinvestering.

Daarnaast werken Netbeheerders en het ministerie aan een visie op de regulering van investeringen in overstortinstallaties.

In de Green Deal met Noord Nederland en de Green Deal met Netbeheer Nederland zijn hierover afspraken gemaakt.

Wanneer kan resultaat verwacht worden?

Concrete voorstellen voor enkele overstortinstallaties worden medio zomer 2012 verwacht. Helderheid over de regulering van overstort zou er eind 2012 moeten zijn.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

A6.3 (6.4) – 'Ruw biogas'-leidingen: veiligheid

Aangedragen knelpunt

Leidingen voor ruw biogas vallen niet onder de gaswet. De leidingen zijn eigendom van privépersonen en ondernemingen. De vraag is hoe de kwaliteit wordt geborgd en aansprakelijkheden geregeld?

Reactie

Het transport van ruw biogas valt momenteel niet onder de gaswet en ook de regelgeving ten aanzien van buisleidingen of andere wet- en regelgeving is hierop niet op van toepassing. Aansprakelijkheden vallen onder de normale aansprakelijkheidsregels uit het burgerlijk recht (Burgerlijk wetboek).

De vergistingsinstallatie heeft een omgevingsvergunning (voorheen de milieuvergunning). Het deel van de gasleiding binnen de inrichting valt onder deze vergunning. In deze omgevingsvergunning kunnen voorschriften worden opgenomen voor dit deel van de leiding. Aan het invoedpunt op het gasnet stelt de netbeheerder voorwaarden, de zogenoemde aansluit- en transportvoorwaarden. Voor het stuk leiding tussen inrichting en invoedpunt is niet geregeld aan welke standaarden deze leidingen dienen te voldoen.

Bij de aanleg van 'ruw biogas'-leidingen is het van belang dat de kwaliteit van de leidingen voldoet aan criteria om de veiligheid te waarborgen. De criteria betreffen onder meer de wijze

van aanleg, het materiaal en het onderhoud van de leidingen. De invulling van deze criteria is momenteel onderwerp van onderzoek. Wanneer de criteria zijn vastgesteld komen deze in een 'handreiking biogasleidingen' via Infomil en de VNG voor gemeenten beschikbaar.

'Ruw biogas'-leidingen die aansluiten op biogashubs voldoen aan de voorwaarden van deze hubs. Indien hier een van de netbeheerders trekker is, ziet deze toe op de veiligheid en moeten de leidingen voldoen aan door de netbeheerders bepaalde standaarden.

Onderzocht wordt of de wettelijke grondslag hiervoor toereikend is en of deze moet worden aangepast. Gedurende dit onderzoek zullen ook de standaarden van de netbeheerders worden meegenomen.

Wanneer kan resultaat verwacht worden?

Handreiking biogasleidingen voor Infomil in de tweede helft van 2012

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

AgNL, I&M en EL&I zullen in samenwerking een handreiking biogasleidingen realiseren. De eigenaar / beheerder van de gasleiding is naar burgerlijk recht verantwoordelijk voor de leiding.

6.4 (nieuw) Problematiek rondom meerdere invoeders op één net met beperkte invoedcapaciteit

Aangedragen knelpunt

Het invoeden van groen gas kan plaatsvinden in (gas)netten die over voldoende invoedcapaciteit beschikken. In bepaalde periodes van het jaar kan het zo zijn dat de invoedcapaciteit beperkt is, vanwege een lagere gasvraag. Het is in de toekomst niet ondenkbaar dat er verschillende 'groen gas'-invoeders op hetzelfde net invoeden en dat als gevolg van een geringe gasvraag, de productie moet worden teruggebracht. Daarnaast kan het zijn dat projecten tegen problemen aanlopen omdat capaciteit reeds vergeven is aan een ander initiatief, terwijl zich dat in een minder ver gevorderd stadium kan bevinden.

De vraag is, of de huidige wet- en regelgeving wel voldoende mogelijkheden biedt om optimaal met dergelijke situaties om te gaan.

Reactie

Het is in eerste instantie aan producenten van groen gas zelf om te bepalen met een 'invoedproject' aan de slag te gaan, terwijl er sprake is van een net waar wellicht in bepaalde perioden een lagere invoedcapaciteit is. Netbeheerders geven voordat de investeringsbeslissing wordt genomen duidelijkheid over invoedcapaciteit. De projectontwikkelaar moet dan een keuze maken. Het kan voor een projectontwikkelaar goedkoper zijn om op bepaalde perioden van het jaar minder te produceren dan aan te sluiten op een verder weg gelegen gasnet met grotere capaciteit.

Overstort kan hier wellicht ook een oplossing bieden; zie punt A6.2.

Het ministerie van EL&I en Netbeheerders gaan bespreken of de huidige wet- en regelgeving voldoende mogelijkheden biedt om met bovenstaande problematiek om te gaan.

Wanneer kan resultaat verwacht worden?

Afronding van het onderzoek eind december 2012.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Netbeheerders en het Ministerie van EL&I

A7. Biogas voor transport

A7.1 - Biogas als transportbrandstof – fiscale behandeling

Uit de studie 'Feiten en ficties voor rijden op biogas' blijkt dat groen gas - ingezet als transportbrandstof - een aanzienlijk positief effect heeft op het terugdringen van emissies in het wegverkeer. Het gebruik van groen gas voor mobiliteitsdoelstellingen is de meest nabije optie voor klimaatneutrale mobiliteit. Transport op groen gas vermindert de uitstoot van CO₂, verbetert de luchtkwaliteit, stimuleert de Nederlandse economie en agrarische sector, maakt klimaatneutraal rijden mogelijk en is nu reeds beschikbaar. Deze effecten zouden gestimuleerd moeten worden.

De reden waarom er geen (fiscale) stimulering is, kent de volgende redenen:

- Sinds 1 januari 2007 zijn de partijen die benzine en diesel op de Nederlandse markt brengen, verplicht om een bepaald percentage (op energiebasis) van hun afzet in de vorm van biobrandstof (waaronder begrepen groen gas) te leveren. Voor 2012 is het verplichte aandeel biobrandstoffen 5,25 procent. Na de invoering van deze verplichtingenregeling worden biobrandstoffen die in het wegverkeer worden ingezet niet langer fiscaal of anderszins gestimuleerd. Op deze manier blijft de totale inzet van biobrandstoffen in het wegverkeer gelijk en betaalt de overheid de tot nu toe voor rekening van de marktpartijen komende bijmenging van de biobrandstoffen.
- Financiële stimulering van groen gas dat als brandstof voor het wegverkeer wordt ingezet, is dan ook alleen zinvol indien dat groen gas niet meetelt voor de hiervoor beschreven verplichtingenregeling. Alleen dan wordt met de inzet van groen gas een additionele reductie van CO₂ bewerkstelligd.
- Als het gaat om de keuze van het financiële instrument om groen gas te stimuleren, gaat de voorkeur uit naar stimulering via de SDE (+). Op dit moment wordt de Nederlandse productie van groen gas al gestimuleerd via de SDE (+), ook als het groene gas wordt ingezet in het wegverkeer. Daarbij geldt overigens wel dat dit groene gas dan niet meetelt voor de eerder genoemde verplichtingenregeling. Op deze wijze wordt de keuze van de inzet van groen gas in het wegverkeer of in het aardgasnet voor huishoudens en industrie volledig overgelaten aan de markt en niet beïnvloed door de wijze van financiële stimulering.
- Stimulering van groen gas met behulp van SDE (+) boven een stimulering via de accijns volgt uit het feit dat de accijns niet kan worden beperkt tot de Nederlandse productie. Stimulering via de accijns zou onder meer tot gevolg hebben dat met het buitenland afspraken moeten worden gemaakt dan wel dat een internationaal certificeringssysteem moet worden ingesteld, om te waarborgen dat de productie van groen gas inderdaad maximaal milieuvriendelijk plaatsvindt. Subsidiëring via de SDE (+) richt zich specifiek op Nederlandse productie en is daardoor gemakkelijker te controleren. Ook de administratieve lasten voor het bedrijfsleven en de uitvoeringskosten voor de Belastingdienst zijn bij een stimulering via SDE (+) aanzienlijk lager dan bij een stimulering via de accijns.

Bijgaand ook een overzicht van de tariefswijzigingen voor de komende jaren:

Voor vloeibaar gemaakt gas wordt nu het accijnstarief van LPG betaald.

Voor (gecomprimeerd) gasvormig (aard)gas (CNG) via een CNG-vulstation wordt geen accijns maar energiebelasting betaald.

In de onderstaande tabel zijn de verhogingen per jaar zichtbaar. Vanaf 2015 is hiermee de belasting/accijns op vloeibaar en gasvormig aardgas/groen gas nagenoeg gelijk op basis van energie-inhoud.

	datum	verhoging	tarief
Verhoging accijns voor vloeibaar gemaakt petroleumgas - producten zoals LPG, LNG (vloeibaar gemaakt aardgas) en LBG (vloeibaar gemaakt biogas)		€12,50 per jaar per 1000 kg	
	nu		€ 155,04
	1 januari 2012	€12,50	€ 167,54
	1 januari 2013	€12,50	€ 180,04
	1 januari 2014	€12,50	€ 192,54
	1 januari 2015	€12,50	€ 205,04
Verhoging vaste tarief in de energiebelasting voor aardgas, maar ook gasvormig groen gas, dat via een aansluiting aan een CNG-vulstation wordt geleverd		€0,032(1) per jaar per kubieke meter aardgas	
	nu		€ 0,0318
	1 januari 2012	€0,0321	€ 0,0639
	1 januari 2013	€0,0320	€ 0,0959
	1 januari 2014	€0,0321	€ 0,1280
	1 januari 2015	€0,0320	€ 0,1600

Na 2015 blijft (groen)gas aantrekkelijk geprijsd

Ook na de stapsgewijze aanpassing van de tarieven blijven gassen aanzienlijk lager belast dan benzine en diesel. In de onderstaande tabel is een en ander weergegeven, opnieuw uitgedrukt in een tarief per megajoule voor een juiste vergelijking. In de accijnstarieven is daarbij rekening gehouden met de heffing op grond van de Wet voorraadvorming aardolieproducten (tarieven per 1-1-2011).

Tarieven na stapsgewijze aanpassing in 2015

Product	Accijns of EB per liter	Tarief per megajoule	Verhouding t.o.v. benzine
Benzine (ongelood)	€ 0,724	€ 0,0226	100%
Diesel (zwavelvrij)	€ 0,430	€ 0,0119	53%
LPG	€ 0,113	€ 0,0042	19%
Aardgas (als CNG afgeleverd via CNG-vulstation)	€ 0,032	€ 0,0046	20%
Aardgas (als CNG afgeleverd via modules)	€ 0,033	€ 0,0047	21%
LNG	€ 0,089	€ 0,0035	15%
Vloeibaar gemaakt methaan	€ 0,089	€ 0,0037	16%

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van Financiën

A7.2 - Fiscale behandeling van biogas-productie buiten het gasnet

Aangedragen knelpunt

Hoe wordt fiscaal omgegaan met het niet aan het net geleverde groen gas / biomethaan? Kan de producent als energieleverancier aangemerkt worden?

Reactie

Bij niet-invoeden in het gasnet is er sprake van directe levering van biogas. Voor dit biogas, mits niet in vloeibare vorm, geldt een accijnstarief van nihil op grond van de Wet op de accijns. Wel zal energiebelasting zijn verschuldigd naar het schijventarief van aardgas. Indien het biogas wordt geleverd in vloeibare vorm (en er dus sprake is van directe levering buiten het aardgasnet om) is accijns verschuldigd naar het tarief van LPG.

Als de productie van het biogas niet is gesubsidieerd vanuit de SDE(+) geldt ook dan de opt-in regeling⁷, waarbij - als men meedoet - gegevens moeten worden overgelegd.

Wat wordt eraan gedaan?

De hoeveelheid geproduceerd biogas moet blijken uit de administratie van de producent, gecontroleerd door een accountant. Voor zover mogelijk kan gebruik worden gemaakt van gegevens van de Belastingdienst. Of er sprake is van duurzaam geproduceerd biogas wordt vastgesteld via een onafhankelijke audit (waar bedrijven de norm voor moeten opstellen) op basis van artikel 18, derde lid, van de Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (PbEU L 140/16).

Wanneer kan resultaat worden verwacht?

Zie tabel onder punt 7.1

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Ministeries van Financiën en I&M

A7.3 - Geen SDE+ voor biotransportbrandstoffen onder de verplichting hernieuwbare energie vervoer

Aangedragen knelpunt

Afhankelijk van de uitspraak van de Raad van State is het niet meer mogelijk om met SDE(+) gesubsidieerd groen gas te laten meetellen onder de verplichting hernieuwbare energie vervoer die volgt uit de Europese Richtlijn: Renewable Energy Directive (RED).

Reactie

De regeling Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE(+)) is een instrument dat de Nederlandse overheid heeft ingesteld om te kunnen voldoen aan de uit de RED volgende verplichting om in 2020 14% van de energie duurzaam te laten zijn. De verplichting hernieuwbare energie vervoer die volgt uit dezelfde Europese Richtlijn verplicht dat in 2020 tenminste 10% van de aan transport geleverde benzine en diesel als hernieuwbare energie op de markt wordt gebracht. Als het met SDE(+) gesubsidieerde groen gas zou meetellen onder de verplichting hernieuwbare energie vervoer zou er sprake zijn van ongewenste dubbele overheidsstimulering: subsidie en verplichting. De overheid subsidieert de productie van andere biobrandstoffen die voor verkeer worden ingezet, zoals bio-ethanol en biodiesel, ook niet.

Als groen gas - dat met SDE(+) is geproduceerd - wel wordt ingezet voor verkeer, telt dit niet mee voor de verplichting 'hernieuwbare energie vervoer'. In de Lokale klimaatagenda van 2 november 2011 wordt hierover het volgende gezegd: "De rijksoverheid stimuleert de productie van groen gas via de SDE(+). De markt bepaalt waar het groen gas ingezet wordt, in het verkeer of in de gebouwde omgeving. Als het groen gas wordt ingezet in het verkeer, valt dit buiten de verplichting hernieuwbare energie vervoer voor biobrandstoffen. Alleen op die manier zorgt de inzet van groen gas voor extra duurzame energie en CO2-reductie." Als biomethaan en groen gas, dat niet met SDE(+) subsidie is geproduceerd, wordt ingezet voor

---

⁷ opt-in betekent dat men de mogelijkheid heeft mee te doen aan het systeem van verplichtingen hernieuwbare energie in vervoer. Omdat men ook de mogelijkheid heeft een overprestatie te leveren, die weer te verkopen is, kan dit voordelen opleveren.

verkeer bestaat de mogelijkheid dat deze biobrandstoffen dubbel tellen onder de verplichting hernieuwbare energie vervoer. Dit is het geval wanneer deze biobrandstoffen zijn geproduceerd uit afval of residuen.

Wanneer kan resultaat worden verwacht?

Het Besluit hernieuwbare energie vervoer waarin wordt geregeld dat SDE(+)-biogas niet meetelt voor de bijmengverplichting ligt op dit moment voor advies bij de Raad van State. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft op 2 juli 2012 aan de Tweede Kamer bericht dat het besluit op 1 januari 2013 in werking treedt. In tegenstelling tot eerdere berichten mag naar verwachting SDE(+)-biogas in 2012 nog meetellen voor de bijmengverplichting. Binnenkort geeft het ministerie van I&M hierover definitief uitsluitel.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministeries van Financiën en I&M en EL&I

A7.4 (nieuw) - Biogas voor transport – veiligheid

Aangedragen knelpunt

Het ontbreken van landelijke richtlijnen voor tankinstallaties voor LBG leidt op dit moment tot langdurige en ingewikkelde procedures.

Gemeenten moeten zich nu namelijk bij de vergunningverlening baseren op de criteria voor gedoogbesluiten, waarbij de gemeente onder meer de meest recente wetenschappelijke inzichten omtrent de veiligheidsrisico's moet betrekken.

Reactie

Heldere voorschriften zijn nodig voor het opslaan en via leidingwerk transporteren van LBG; vergelijkbaar met bijvoorbeeld PGS 16 (Autogas, LPG).

Opmerking: door bio-aardgas (ca 97% methaan) te comprimeren (factor 600, max 60 bar) en te koelen (-170 C) ontstaat Liquid Biogas (LBG), dat kan worden ingezet als voertuigbrandstof. De kwaliteit is vergelijkbaar met diesel.

Wanneer kan resultaat worden verwacht?

Medio 2013

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van I&M

A8. Vergassing

A8.1 - Het bij vergassing inzetten van biomassa uit afval wordt niet als duurzaam gezien

Aangedragen knelpunt

Om het brandstofaanbod te vergroten zou naast 'vers hout en A-hout' ook B-hout en meng/afvalstromen verwerkt kunnen worden. Door het aanbod van biomassa te vergroten zal de ontwikkeling van vergassing en de ontwikkeling van de productie van groen gas veel sneller verlopen. Vergassing is bij uitstek geschikt om moeilijk verwerkbaar biomassa-stromen, mengstromen en afvalstromen efficiënt om te zetten naar energie. Het biogene aandeel in de mengstromen zou kunnen meetellen in de CO₂-emissierechten, het bepalen van het percentage biogeen kan snel en eenvoudig met de 'C-14'-methode gebeuren.

Reactie

Het vergroten van het brandstofaanbod is mogelijk door zoveel mogelijk afval te zien als 'duurzaam'. Hiervoor dienen voor het begrip 'afval' de LAP-2 richtlijnen te worden gehanteerd. Kort samengevat dient afval onvermijdbaar te zijn en de omzetting naar energie de R1-status te krijgen (minimaal 65 % benutting).

Wanneer kan resultaat verwacht worden?

In 2012 wordt met de drie partijen uit de Term-tender en andere marktpartijen een studie uitgevoerd naar het vergroten van het brandstofaanbod voor vergassers. Het resultaat ontstaat geleidelijk als er ten behoeve van de vergassers een breder en goedkoper aanbod biomassa beschikbaar komt.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van I&M

A8.2 - Afzet biomassa-assen na vergassing

Aangedragen knelpunt

Duurzaam gebruik van biomassa via vergassing is niet volledig duurzaam als er geen oplossing is voor de assen.

Reactie

Gebruik van witte houtpellets zal geen problemen opleveren, er ontstaan weinig assen en ze kunnen via bestaande routes zoals de vliegassunie worden afgezet, dit gebeurt nu bij meestook.

Gebruik van **A-hout** levert weinig problemen op. De bodemassen bevatten mineralen zoals fosfaat en kalium. Daarnaast zijn technische oplossingen voorhanden en is de verwerkingsprijs globaal bekend.

Landbouwresten als stro bevatten veel mineralen, naar verwachting kunnen de bodemassen - net als bij A-hout - goed worden verwerkt. Op het moment dat vergassing van deze landbouwresten aan de orde komt, is wel nader onderzoek. Bij het vergassen van bast, tak- en top hout kunnen problemen met de afzet van as ontstaan, maar hiervan is in Nederland niet veel beschikbaar.

De duurzaamheidscriteria schrijven voor dat de bodem niet uitgeput mag raken. Het terugbrengen van de assen naar de bodem is echter geen vereiste. In Scandinavië worden bodemassen teruggebracht naar de bossen. Voor importhout is dat niet mogelijk. Het inzetten van de mineralen als kunstmestvervanger zou een oplossing kunnen zijn.

Vliegassen van vergassing bevatten veel koolstof en weinig mineralen en daarom is thermische verwerking de beste oplossing, bijvoorbeeld binnen de cementindustrie, smelterijen of hoogovens. Hoewel hier nog geen ervaring mee is opgedaan, worden er geen technische problemen verwacht.

Het gebruik van B-hout levert meer problemen op. De verontreinigingen in deze brandstof zijn bijvoorbeeld terug te vinden in de assen na verbranding in AVI's. Deze assen worden nu gestort, waarbij het gaat om – procentueel gezien – een klein aandeel. Het is echter ongewenst en niet duurzaam. Bij vergassing is er overigens wel een betere mogelijkheid om de assen te verwerken dan bij afvalverbranding omdat er sprake is van een geringer aantal andere verontreinigingen dan bij AVI's het geval is (zie ook punt B4.5).

Wanneer kan resultaat verwacht worden?

ECN heeft recent een rapport gemaakt over inzet van assen (ECN-E-11034).

Het voorstel is om over een jaar de balans op te maken voor wat betreft vergassing en afhankelijk daarvan een praktijkgericht onderzoek uit te zetten.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Het ministerie van I&M is verantwoordelijk voor het benodigde onderzoek.

Beleidsvraagstukken; eerder geadresseerd

B1. Algemene aandachtspunten groen gas

B1.1 - Onduidelijkheid terminologie en definities

Aangedragen knelpunt

De op het gebied van groen gas gebruikte terminologie en definities veranderen nog al eens en sluiten niet aan bij die van de gaswet en de klimaatautoriteit.

Wat is gedaan om dit op te lossen?

Het platform Nieuw Gas heeft een voorstel gedaan voor het gebruik van een eenduidige terminologie. De definities die het platform Nieuw Gas gebruikt kunt u vinden op de site van Agentschap NL.

<http://groengas.nl/wat-is-groen-gas/begrippenlijst/>

B1.2 (was A1.5) - Onzekerheid over de duurzaamheid van biogas en biomassa

Aangedragen knelpunt

Nederlandse partijen, waaronder marktpartijen, overheid en maatschappelijke organisaties, hebben zich tot doel gesteld om gecertificeerde duurzaam geproduceerde biomassa in te kunnen zetten voor energietoepassingen. Op dit moment zijn er geen duurzaamheidscriteria voor de productie van biogas. Er is sprake van een beperkte afzetmarkt voor biogas, ondermeer vanwege de concurrentie met energiebronnen die wel als duurzaam aangemerkt zijn. Hierdoor is biogas minder rendabel. Onbekendheid van consumenten speelt hierbij een rol.

Reactie

Voor de duurzaamheid van vloeibare biomassa en bio-transportbrandstoffen zijn Europees voorgeschreven duurzaamheidscriteria ontwikkeld en geïmplementeerd (voorjaar 2011). Deze staan vermeld in de Renewable Energy Directive (RED). Er zijn certificaten ontwikkeld waarmee aangetoond kan worden dat biomassastromen aan de criteria voldoen. Een voorbeeld hiervan is de NTA 8081. Meer informatie is te vinden via: <http://www.duurzame-biomassa.org/publicaties/3938>. Voor biogas dat niet voor transport wordt ingezet, hoeft niet aangetoond te worden dat het aan de duurzaamheidscriteria voldoet.

Voor vaste biomassa zijn momenteel geen duurzaamheidscriteria voorgeschreven vanuit de Europese richtlijnen omdat de duurzaamheidsrisico's bij vaste biomassa kleiner zijn. De discussie over duurzaamheidscriteria voor vaste biomassa wordt momenteel gevoerd in Europees verband. Nederland heeft aangegeven voorstander te zijn van de invoering van Europees geharmoniseerde duurzaamheidscriteria voor vaste biomassa.

Zolang er geen duurzaamheidscriteria gelden voor biogas, is alle biogas dat wordt ingezet ten behoeve van het behalen van de doelstelling duurzame energie, buiten de transportsector, duurzaam. Biogas dat wordt ingezet in transport, moet voldoen aan de duurzaamheidscriteria voor transportbrandstoffen

De minister van EL&I implementeerde de duurzaamheidscriteria voor vloeibare biomassa in verbrandingsinstallaties in de SDE+ vanaf 2011. Voor vergistingsinstallaties gelden geen duurzaamheidscriteria in de SDE+.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

- De Europese Richtlijn is in werking getreden.
- Voor vloeibare biomassa bestaan duurzaamheidscriteria.
- De duurzaamheidscriteria zijn van kracht. NEa (Nederlandse Emissie autoriteit) voert dit uit en werkt de structurele vormgeving uit.
- Het is niet bekend wanneer de EU de duurzaamheidscriteria voor vaste biomassa oppakt. Nederland volgt de EU-richtlijnen qua duurzaamheid.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Ministeries van EL&I en I&M

B2. Positieve Lijst co-vergisting (afgerond)

B2.1 - Onduidelijkheid over reststromen op Positieve Lijst

Aangedragen knelpunt

Marktpartijen brengen naar voren dat de Positieve Lijst voor velerlei uitleg vatbaar is, waardoor er onduidelijkheid bestaat over de vraag wat er wel / niet onder een bepaald product valt en daarmee over de vraag welke producten wel en welke niet mogen worden co-vergist.

Wat is gedaan om dit op te lossen?

Per 1 juli 2009 is de Positieve Lijst beter omschreven wat tot minder onduidelijkheden leidt. De Positieve Lijst, bijlage Aa onderdeel IV van de uitvoeringsregeling Meststoffenwet⁸ is te vinden bij het LNV-loket.

Link:

http://www.hetInvloket.nl/portal/page?_pageid=122,1780509&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_file_id=40942

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B2.2 - Procesbevorderende middelen

Aangedragen knelpunt

Procesbevorderende middelen mogen officieel niet worden gebruikt, omdat ze niet op de Positieve Lijst staan.

Wat is gedaan om dit op te lossen?

Dit punt is opgelost door de aanpassing van de Positieve Lijst per 1 juli 2009.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

---

⁸ Zie de bijlage voor meer informatie over de juridische achtergrond hiervan, het afvalstoffenbegrip en de samenloop van de milieuwetgeving met de mestwetgeving.

B2.3 - Onduidelijkheid over EU-verordening 1774/2002, waarin eisen aan biogasinstallaties en aan co-producten worden gesteld.

Aangedragen knelpunt

Sinds mei 2003 geldt in de hele Europese Unie 'Verordening (EG) nr. 1774/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 3 oktober 2002 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten'. Deze verordening beschermt mensen en dieren tegen mogelijke risico's van dierlijke bijproducten. Dat zijn producten van dierlijke oorsprong die niet gebruikt worden voor menselijke consumptie, bijvoorbeeld omdat dat verboden is of economisch onaantrekkelijk. Wanneer dierlijke bijproducten op onjuiste wijze worden gehanteerd, vervoerd, verwerkt of gebruikt kunnen ze rechtstreeks of via het milieu mensen en dieren besmetten met ziekteverwekkers of schadelijke stoffen.

Verordening (EG) nr. 1774/2002 deelt dierlijke bijproducten in als categorie 1-materiaal (zeer gevaarlijk), categorie 2-materiaal (matig gevaarlijk) of categorie 3-materiaal (weinig gevaarlijk) en schrijft voor hoe dit moet worden verzameld, vervoerd, opgeslagen, gehanteerd en verhandeld. Voor materiaal van elk van de drie categorieën bepaalt de verordening of het onschadelijk gemaakt moet worden of dat het gebruikt mag worden om er nuttige producten van te maken. Zo mogen onder andere mest (categorie 2-materiaal) en categorie 3-materiaal worden gebruikt voor de productie van biogas.

Wat is gedaan om dit op te lossen?

De Voedsel en Waren Autoriteit heeft een informatieblad geschreven, waarin wordt ingegaan op de eisen die aan een biogasinstallatie en aan de co-producten gesteld worden.

Dit informatieblad is te vinden op de website van de VWA:

Link: http://www.vwa.nl/txmpub/files/?p_file_id=29162

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B3. Digestaat (afgerond)

B3.1 - Dikke fractie van digestaat behandelen als vaste mest

Aangedragen knelpunt

Doordat vaste mest een hoog gehalte aan organisch materiaal bevat, is het veel minder gevoelig voor uitspoeling van mineralen, dan vloeibare mest of kunstmest. Vaste mest kan hierdoor - onder voorwaarden - het hele jaar rond uitgereden worden. Een van de knelpunten waar ondernemers tegen aanlopen is de vraag of de dikke fractie van digestaat, die ontstaat na verwerking, niet gebruikt kan worden als vaste mest, omdat deze fractie ook een hoog gehalte aan organisch materiaal heeft.

Reactie

Dikke fractie uit digestaat wordt, mits niet verpompbaar, beschouwd als vaste dierlijke mest. Het kan daarom gebruikt worden binnen de huidige kaders van het uitvoeringsbesluit Meststoffenwet.

De dikke fractie kan niet worden gebruikt als reparatiebemesting voor fosfaat op bouwland, zoals gevraagd in de motie van der Vlies. Daarvoor heeft de minister van EL&I aangegeven de ruimte tot reparatiebemesting te zoeken in de dikke fractie afkomstig van de pilots mineralenconcentraat (Handelingen Tweede Kamer 2009–2010, 80–6835). Maar er is gebleken dat de uitvoering van de motie niet strookt met het Vierde actieprogramma Nitraatrichtlijn. Daarom is instemming nodig van de Europese Commissie die aangeeft dat uitvoering van deze motie, in welke vorm dan ook, een aanpassing van het Vierde

actieprogramma zou betekenen. Omdat een nieuwe discussie over de gehele derogatie in het Vierde actieprogramma momenteel niet wenselijk wordt geacht, wordt voorlopig geen actie ondernomen. Dit punt zal wel worden meegenomen in de onderhandelingen voor het Vijfde actieprogramma Nitraatrichtlijn.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Tijdens de komende gesprekken met de Europese Commissie over het Vijfde actieprogramma Nitraatrichtlijn die vanaf medio 2012 worden gevoerd.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B4. Ruimtelijke ordening & milieuwetgeving / vergunningen, afgerond

B4.1 - Dynamische koppeling Positieve Lijst co-vergisting

Aangedragen knelpunt

In de milieuvergunning wordt vaak verwezen naar de Positieve Lijst. Onduidelijkheid bestaat over de vraag of de milieuvergunning ook geldt voor producten die nadien aan de Positieve Lijst worden toegevoegd.

Gemeentelijke handhaving gaat uit van de tekst van de Positieve Lijst, lopende verruimingen worden niet meegenomen.

Reactie

De vergunningverlener kan bij het schrijven van de vergunningvoorschriften kiezen voor het opnemen van een (statische) lijst van toegelaten stoffen. In dat geval zijn stoffen die niet op de lijst staan niet toegelaten en zou de vergunning eventueel regelmatig aangepast moeten worden om nieuwe stoffen te mogen vergisten. De vergunningverlener kan er in principe echter ook voor kiezen een dynamische verwijzing te maken naar de Positieve Lijst. Op die manier kunnen onmiddellijk na aanpassing van de Positieve Lijst, eventueel na een melding aan de gemeente, de betreffende stoffen worden geaccepteerd bij de vergistingsinstallatie. Voor de ondernemer is deze manier het aantrekkelijkst vanwege de geboden flexibiliteit. Voor het bevoegd gezag en eventuele omwonenden betekent het een vermindering van de controle op de werking van het bedrijf en eventuele emissies. Daarom is de vergunningverlener niet helemaal vrij in de keuze voor een dynamische verwijzing; als er grote milieueffecten te verwachten zijn bij het toestaan van een categorie stoffen, waarvan op voorhand niet duidelijk is wat daar allemaal onder valt, is een dynamische verwijzing wettelijk niet toegestaan.

In de aanpassing van de Handreiking (co-)vergisting mest is hieraan aandacht besteed. De tekst is inmiddels aangepast, en luidt:

Geadviseerd wordt in de vergunning op te nemen dat alle co-substraten uit categorie A en B van de Positieve Lijst vergist mogen worden. Voor de andere categorieën wordt geadviseerd uitsluitend vergunning te verlenen voor de aangevraagde stromen. In de voorschriften van de vergunning kan opgenomen worden dat het verboden is co-substraten te vergisten die niet op de Positieve Lijst staan. Indien een nieuw product aan de Positieve Lijst toegevoegd wordt waarvoor geen extra voorschriften in de vergunning of voorzieningen in het bedrijf nodig zijn kan de inrichtinghouder met een melding toestemming vragen om dit product te vergisten. De reden om alleen een dynamische verwijzing te adviseren voor de categorieën A en B is, dat het bij deze categorieën ongeveer bekend is, wat onder de categorieën valt en nog kan gaan vallen. Categorie C is echter een heel open en diverse categorie, omdat daar andere milieuaspecten (waaronder geur en bodembescherming) een rol kunnen spelen en er dus aan de acceptatie extra voorwaarden verbonden moeten worden. Het ministerie van EL&I toetst bij toelating op de Positieve Lijst niet op de lokale milieugevolgen bij opslag en verwerking. Daarom is een toets door het bevoegd gezag nodig.

Handhaving richt zich per definitie op het naleven van regels. De gemeente controleert als bevoegd gezag de naleving van de milieuvergunning/omgevingsvergunning. De nieuwe

Voedsel- en WarenAutoriteit (nVWA, voorheen AID) van het ministerie van EL&I controleert de Positieve Lijst, omdat die onderdeel is van de mestwetgeving.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Ministerie van I&M, Infomil, gemeenten, nVWA

B4.2 - Bestemmingsplannen worden soms gewijzigd

Aangedragen knelpunt

Gemeenten (en provincies) geven in de bestemmingsplannen niet duidelijk aan of een locatie wel of niet (en tegen welke voorwaarden) beschikbaar is voor vergistingsinitiatieven.

Een knelpunt is dat het begrip agrarische activiteit voor verschillende uitleg vatbaar is. Energieproductie wordt soms niet als agrarische activiteit gezien (Arrest Raad van State aangaande een initiatief in Texel).

Er bestaat behoefte aan een grotere mate van duidelijkheid.

Reactie

De 'Handreiking (co-)vergisting van mest' die Infomil heeft opgesteld ten behoeve van gemeenten en provincies, gaat onder meer in op het opstellen van streek- en bestemmingsplannen.

Belangrijk in dit verband is een uitspraak van de Raad van State over een wijzigingsplan ten behoeve van de bouw van een biomassavergistingsinstallatie op Texel. De Raad is van oordeel dat, om onder de omschrijving van het begrip 'agrarisch bedrijf' als bedoeld in het betreffende bestemmingsplan te vallen, er sprake moet zijn van het voortbrengen van een agrarisch product. Het opwekken van energie valt hier naar het oordeel van de Raad niet onder. Uit deze uitspraak volgt dat het vergisten van biomassa niet zonder meer als een agrarische activiteit kan worden gezien. Wel kan het zijn dat het opwekken van energie van zodanig ondergeschikte betekenis is, dat deze activiteit wordt geacht te zijn opgegaan in de agrarische activiteit. Voor die beoordeling kan de verhouding tussen de energiebehoefte van het bedrijf zelf en het voor de verkoop bestemde gedeelte van belang zijn. Ook het percentage van de inkomsten van een agrarisch bedrijf dat een installatie genereert kan van belang zijn. Het is echter moeilijk om daar in zijn algemeenheid iets over te zeggen. Als de (biomassa)vergistingsinstallatie beschouwd moet worden als een agrarische nevenactiviteit moet deze functie apart bij de bestemmingsomschrijving genoemd worden.

Er is dus geen sprake van een generieke wettelijke bepaling die aangeeft of het vergisten van biomassa wel of niet onder het begrip agrarische activiteit valt. Of het vergisten van biomassa als agrarische (neven)activiteit beschouwd kan worden, hangt af van de regels die in het betreffende bestemmingsplan zijn, of worden opgenomen.

De gemeente kan in het bestemmingsplan wel ruimte creëren voor (co-)vergisting van mest. Zo kan de gemeenteraad ervoor kiezen om in het bestemmingsplan agrarische activiteiten in globale, ruime termen te omschrijven en te koppelen aan de omvang van het bouwblok. Ook kan in het bestemmingsplan nadrukkelijk worden opgenomen dat onder de agrarische bestemming ook mestvergistingsinstallaties vallen. Een andere mogelijkheid is om in het bestemmingsplan de mogelijkheid van een wijziging van het bestemmingsplan op te nemen om op die wijze de bouw van een mestvergistingsinstallatie mogelijk te maken. Het gaat hoe dan ook om maatwerk.

De oplossing voor dit probleem is dus dat de gemeenten actief in hun bestemmingsplan ruimte maken voor co-vergisting.

De Handreiking (co-)vergisting van mest is per 1 januari 2011 vastgesteld als BBT-referentiedocument (BREF).

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Gemeenten

B4.3 - Interpretatieverschillen, regionale verschillen en interpretaties

Aangedragen knelpunt

De Handreiking co-vergisting ten spijt, blijft er sprake van interpretatieverschillen van bevoegde gezagen. Dit is een knelpunt in vergunningsprocessen. De handreiking wordt bijvoorbeeld gezien als wettelijke regelgeving.

Reactie

Met betrekking tot het aangedragen knelpunt is het van belang een onderscheid te maken tussen verschillen in voorschriften in vergunningen en interpretatieverschillen van begrippen en bepalingen.

De gemeenten en provincies zijn bevoegd gezag voor de vergunningverlening aan (co-) vergistingsinstallaties. Omdat processen en locaties van elkaar verschillen zullen de verschillende bevoegde gezagen soms ook verschillende eisen stellen. Dat is ook de reden, waarom er vergunningplicht geldt (en geen algemene regels). Vergunningen zijn maatwerk voor specifieke activiteiten in een specifieke omgeving. Om de voorschriften binnen de vergunningen toch zoveel mogelijk te harmoniseren heeft Infomil in opdracht van het ministerie van I&M, de 'Handreiking (co-)vergisting mest' opgesteld. (zie: http://www.commissiemer.nl/themas/veehouderij/publicaties/Handreiking_co_vergisting_mest). Zo kunnen onnodige verschillen in vergunningen worden vermeden.

Interpretatieverschillen zijn ongewenst maar niet altijd te vermijden. Zeker niet bij een relatief nieuwe techniek als (co-)vergisting. De herziening van de 'Handreiking (co-)vergisting van mest' uit 2005 draagt bij aan het wegnemen of verkleinen van interpretatieverschillen, doordat opgedane ervaringen hierin worden verwerkt. Ook leiden gerechtelijke uitspraken tot meer duidelijkheid over begrippen waarover interpretatieverschillen bestaan.

De Handreiking heeft op 1 januari 2011 de status van BBT-referentiedocument gekregen, hetgeen betekent dat hierin de best beschikbare technieken worden beschreven die het bevoegd gezag in de vergunning kan opnemen. Het bevoegd gezag mag hiervan afwijken, maar dient dat dan wel te motiveren.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Gemeenten, provincies (vergunningen), ministerie van I&M / Infomil (Handreiking)

B4.4 - Vinden van een locatie en de vergunningverlening

Aangedragen knelpunt

Bij het vinden van een locatie voor een vergistingsinstallatie en de vergunningverlening (bouw- en milieuvergunning) werkt het bevoegd gezag onvoldoende mee; het NIMBY-effect lijkt hier een rol te spelen en procedures voor het wijzigingen van bestemmingsplannen verlopen traag. Soms prevaleren lokale belangen op het gebied van ruimtelijke ordening boven nationale of zelfs mondiale belangen.

Reactie

Het ruimtelijk beleid is primair een verantwoordelijkheid van provincies en gemeenten. Het ministerie van I&M heeft in de randvoorwaardelijke sfeer enkele activiteiten ondernomen om gemeenten en provincies te ondersteunen bij het ruimtelijk beleid.

In het kader van het Klimaatakkoord Gemeenten en Rijk dringt het ministerie van I&M er op aan dat gemeenten een aantal geschikte locaties aandragen. Via de zogenoemde

Themateams, waarin gemeenten deelnemen, wordt aandacht gevraagd voor deze problematiek.

Mogelijk maakt ook bij een aantal bestuurders en ambtenaren van gemeenten en provincies onbekend onbemand. Daarom heeft het ministerie van I&M via Infomil de informatievoorziening aan gemeenten en provincies verbeterd door middel van de 'Handreiking (co-)vergisting van mest'. In deze handreiking wordt aangegeven hoe om te gaan met het ruimtelijke ordeningsbeleid en de milieuvergunning van vergistingsinstallaties. De handreiking is in september op de website van Infomil gepubliceerd. De Handreiking is per 1 januari 2011 tevens als BBT-referentiedocument vastgesteld en zal actief onder de aandacht van gemeenten en provincies worden gebracht. Dit gebeurt onder meer door gebruik te maken van het zogenoemde (digitale) ROM-netwerk, waarin gemeenteambtenaren kennis en ervaring uitwisselen.

Agentschap NL organiseert enkele malen per jaar zogenoemde Schakeldagen, die zijn gericht op gemeentelijke beleidsmakers en vergunningverleners. Op deze dagen vinden ook workshops plaats over de inpasbaarheid van vergisters en de te verlenen vergunningen.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

De Handreiking (co-)vergisting van mest is op 1 januari 2011 door het ministerie van I&M vastgesteld als BBT-referentiedocument.

Wat zijn de verantwoordelijke instanties?

Bestemmingsplan: gemeenten. Handreiking (co-)vergisting: ministerie van I&M

B4.5 - C-hout

Aangedragen knelpunt

Oud hout (C-categorie, waarbinnen bijvoorbeeld geïmpregneerd hout valt) kan niet als biomassa worden ingezet in Nederland. Dit gebeurt wel in het buitenland. Hierdoor vindt export plaats van materiaal maar ook van CO₂-credits

Reactie

De wijze waarop afvalstoffen verantwoord verwerkt moeten worden is omschreven in het Landelijk Afvalstoffenbeheerplan (LAP, www.lap2.nl). Het plan kent zogenoemde minimumstandaarden voor verwerking. Dit zijn de technieken die minimaal moeten worden toegepast voor een bepaalde afvalstof.

Volgens de minimumstandaard uit het LAP voor verwerking van C-hout in Nederland (LAP, sectorplan 36) mag gewolmaniseerd C-hout wel degelijk worden verbrand, mits de assen vervolgens worden gestort op een stortplaats. In het buitenland mag gewolmaniseerd C-hout ook worden verbrand en het mag daarvoor ook worden uitgevoerd. Ook mag gewolmaniseerd C-hout worden ingevoerd in Nederland voor verbranding.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van I&M (met betrekking tot LAP)

B4.6 - Bedrijven willen geen afvalverbrander zijn

Aangedragen knelpunt

Bij bedrijven leeft de veronderstelling dat zij hun eigen afvalstoffen niet kunnen verwerken op eigen terrein in bijvoorbeeld een wkk, zonder (ongewild) aangemerkt te worden als afvalverbrander. De papierindustrie beschikt bijvoorbeeld over brandbare afvalstoffen die ze zelf kunnen verwerken.

Reactie

Bedrijven kunnen wel degelijk hun eigen afvalstoffen verwerken op eigen terrein (in een wkk, of op andere wijze) zonder daardoor 'afvalverwerker' te worden. Dit geldt ook voor de papierindustrie. 'Afvolverwerker' kan men worden indien men afvalstoffen van derden bewaart, bewerkt of verwerkt. Hiervoor kan een vergunning worden verkregen, die ten opzichte van een 'gewone' vergunning voornamelijk extra eisen kent op het gebied van de registratie en ingangscntrole van de ingenomen afvalstoffen.

Indien biogas wordt verstoekt in een gasmotorinstallatie geldt het Besluit emissie-eisen middelzware stookinstallaties (BEMS). De eisen voor wkk's die op biogas draaien zijn (de komende jaren) soepeler dan voor gasmotorinstallaties op aardgas. De NO_x-eis is voor biogasmotorinstallaties standaard 340 mg/Nm³. Dit betekent dat voor deze installaties geen DeNO_x-installatie vereist is. Verder geldt voor deze installaties geen C_xH_y-eis (methaanslip), dit in tegenstelling tot installaties die met aardgas worden gestookt. Bij het gebruik van een gasmotor gelden de regels van het Besluit.

Bij de verbranding van vaste biomassa komen uiteraard ook andere stoffen vrij dan in het BEMS geregeld is, zoals zware metalen. Daarvoor geldt het Besluit verbranden afvalstoffen (Bva).

Indien bedrijven afvalstoffen van derden willen inzetten, kan dit ook. Daarvoor is dan een omgevingsvergunning (milieudeel) vereist. Voor (grote) bedrijven die onder de IPPC-richtlijn⁹ of onder het Besluit risico's en zware ongevallen¹⁰ vallen is de provincie het vergunningverlenend gezag. In de overige gevallen zal de vergunning doorgaans door de gemeente worden verleend.

Het is dus mogelijk om eigen afvalstoffen te verbranden zonder 'afvalverwerker' te worden

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van I&M

B4.7 - BAT (Best Available techniques, best beschikbare technieken, BBT)

Aangedragen knelpunt

Bij marktpartijen leeft de vraag wat de BAT is (Best Available techniques, best beschikbare technieken, BBT) voor de verschillende installaties bij mestvergisting met betrekking tot de milieuvergunning met betrekking tot NO_x, stof, maar ook CH₄-slip bij vergisting.

Wat is gedaan om dit op te lossen?

Vanuit de Europese wetgeving moeten gemeentelijke en provinciale vergunningverleners hun eisen in de milieuvergunningen baseren op de best bestaande technieken (BAT, Best Available Techniques, oftewel BBT: best beschikbare technieken). De documenten die daarvoor bestaan zijn de BAT-referentiedocumenten, de zogenoemde BREF's.

Infomil heeft in opdracht van het ministerie van I&M de 'Handreiking (co-)vergisting van mest' geactualiseerd. Deze handreiking¹¹ geldt sinds 1 januari 2011 als BREF voor (co-)vergistingsinstallaties. In de handreiking wordt aangegeven welke voorschriften gesteld kunnen worden in de milieuvergunning van (co-)vergistingsinstallaties. De nieuwste update is op 1 oktober op de website van Infomil gepubliceerd.

Voor biogas, dat wordt verstoekt in een gasmotorinstallatie geldt vanaf 1 april 2010 het Besluit emissie-eisen middelzware stookinstallaties (BEMS). Dit besluit bevat algemene regels, die los staan van de vergunning. De eisen voor wkk's die op biogas draaien zijn (de komende jaren) soepeler dan voor gasmotorinstallaties op aardgas. De NO_x-eis is voor biogasmotorinstallaties standaard 340 mg/Nm³. Dit betekent dat voor deze installaties geen

⁹ <http://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzame/bbt-ippc-brefs/brefs-per-ippc/>

¹⁰ <http://www.infomil.nl/onderwerpen/hinder-gezondheid/veiligheid/brzo>

¹¹ <http://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw-tuinbouw/overige/item-91886/handreiking-%28co-%29>

DeNOx-installatie vereist is. Verder geldt voor deze installaties geen CxHy-eis (methaanslip), dit in tegenstelling tot installaties die met aardgas worden gestookt.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van I&M

B5. SDE+

B5.1 - Groen gas hubs

Aangedragen knelpunt

Een groen gas hub verzamelt het ruwe biogas van verschillende aangesloten vergisters, werkt dit op tot aardgaskwaliteit en voedt het in op het gasnet. De aangesloten vergisters hoeven daardoor niet meer allemaal een eigen opwerkinstallatie en leiding naar het gasnet te hebben. Dit levert schaalvoordelen op, waardoor groen gas goedkoper op het net kan worden ingevoerd.

De juridische basis van de SDE+ regeling, het Besluit SDE+, was echter zo geformuleerd dat de vergisters geen faciliteiten mochten delen en er dus geen groen gas hubs gesubsidieerd konden worden.

Reactie

De minister van EL&I zegde aan de Tweede Kamer toe dat het Besluit SDE gewijzigd zou worden, zodat het mogelijk wordt om groen gas hubs te subsidiëren. De wijziging is inmiddels doorgevoerd. Groen gas hubs kunnen sinds de openstellingsronde in 2011 subsidie aanvragen in de SDE+. Vanaf 2012 is het ook mogelijk om een hub te vormen die het ruw biogas gezamenlijk verstoekt in een WKK of ketel. Indien een installatie oorspronkelijk is gebouwd als solo-installatie en daarvoor een beschikking heeft ontvangen en later andere installaties wil aansluiten en zo als hub fungeren dan kan de producent daarvoor ontheffing aanvragen. Indien de subsidiebeschikking een lager basisbedrag heeft dan de vergelijkbare hub-categorie (bijvoorbeeld door in de vrije categorie aan te vragen) zal deze in beginsel worden verleend. Indien het bedrag in de beschikking hoger is dan het vergelijkbare hub-tarief, geldt de voorwaarde dat de producent van de installatie met een solo-beschikking wel een volledige productie-installatie inclusief opwerkingsinstallatie neerzet. De overige installaties die later aansluiten moeten een hub-beschikking hebben.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B5.2 - Meenemen vollasturen

Aangedragen knelpunt

Een beschikking wordt afgegeven voor een vast aantal kWh binnen een vaste periode (10 jaar MEP, 12 jaar SDE+). Als een vergister een jaar niet goed draait, is er geen kans om dit later in te halen.

Reactie

Het Besluit SDE+ is gewijzigd, zodat is geregeld dat eventueel te weinig geproduceerde vollasturen kunnen worden meegenomen naar een volgend jaar om later in te halen. Het maximum te subsidiëren aantal vollasturen blijft 8000 uur per jaar, maar hierbij mogen wel vollasturen die in een vorig jaar niet benut zijn, opgeteld worden. Aan het einde van de subsidieperiode, krijgen projecten nog één extra jaar om opgespaarde vollasturen in te halen. Ook bestaande SDE-projecten kunnen productie die vanaf 2012 wordt gemist meenemen naar een volgend jaar. Productie die voor die datum is gemist, kan niet worden ingehaald.

Projecten met een MEP- of OVMEP-beschikking kunnen de te veel geproduceerde vollasturen niet meenemen naar een volgend jaar. Deze beschikkingen zijn gebaseerd op regelgeving die reeds vervallen is en dus niet meer gewijzigd kan worden. In plaats daarvan hebben installaties met een MEP- of OVMEP-beschikking de mogelijkheid om een nieuwe SDE+ subsidie aan te vragen voor verlengde levensduur. Op die manier wordt, net als bij banking, extra productie die een installatie aan het einde van de oorspronkelijke subsidieduur draait wel gesubsidieerd. Bij verlengde levensduur geldt dat zelfs voor de volgende 12 jaar.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Het Besluit SDE+ is gewijzigd. Vanaf 2012 kunnen vollasturen worden meegenomen.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B5.3 - Ruw biogas en eigen gebruik

Aangedragen knelpunt

Ruw biogas en eigen gebruik (doorgaans van ruw biogas) kregen geen SDE-subsidie. Een eis in de SDE+ regeling is dat het gas wordt ingevoed op het aardgasnetwerk. Daarvoor moet het ongeveer dezelfde samenstelling hebben als aardgas. Ruw biogas heeft over het algemeen een lager methaangehalte (een lagere calorische waarde) en moet worden bewerkt voordat het mag worden ingevoed op het aardgasnetwerk.

De bewerkingsstap om van ruw biogas gas met aardgaskwaliteit te maken, kost echter geld en in veel gevallen is het energetisch efficiënter, goedkoper en/of praktischer om ruw biogas direct te leveren aan de gebruiker. Bijvoorbeeld wanneer:

- een gebruiker met een grote vraag naar gas het ruwe biogas direct kan gebruiken, bijvoorbeeld in een fabriek;
- er een afnemer dichtbij de producent van het gas zit, terwijl het aardgasnetwerk verder weg ligt;
- er ruw biogas ingevoed kan worden op (private) netwerken, waarbij de gebruikers ruw biogas kunnen inzetten;
- de producent het ruwe biogas zelf kan inzetten (eigen gebruik);
- het ruwe biogas naar een locatie kan worden getransporteerd, waar warmtevraag is om daar te worden ingezet in een wkk;

Reactie

Het Besluit SDE+ is gewijzigd, zodat warmte en eigen gebruik kunnen worden gesubsidieerd in de SDE+. Daarmee worden alle energievormen waarvoor ruw biogas gebruikt kan worden gestimuleerd.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Vanaf 2012 kunnen warmte en eigen gebruik worden gesubsidieerd in de SDE+.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B5.4 - Beschikbaar budget

Aangedragen knelpunt

Het beschikbare budget voor groen gas is te laag voor het aantal potentiële projecten dat SDE+ aanvraagt.

Reactie

De SDE+ regeling heeft geen aparte subsidieplafonds per technologie meer. Er is één plafond voor alle projecten. Goedkopere projecten kunnen eerder aanvragen. Zodoende hebben ze meer kans dat er nog voldoende budget beschikbaar is.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B5.5 - Drogen van digestaat met restwarmte

Aangedragen knelpunt

Het drogen van digestaat kan het mogelijk maken om mestneutraal te werken en bijdragen aan reductie van mestoverschot en transportbewegingen.

Het gebruik van restwarmte voor het drogen van digestaat werd echter niet gestimuleerd. Wat wordt verstaan onder nuttig aangewende warmte, staat beschreven in de Regeling garanties van oorsprong voor duurzame elektriciteit

[[http://wetten.overheid.nl/BWBR0016021/geldigheidsdatum_12-04-2010#1 Artikel1](http://wetten.overheid.nl/BWBR0016021/geldigheidsdatum_12-04-2010#1_Artikel1)]. Het drogen van eindproducten die voortkomen uit energieproductie, waaronder digestaat valt, werd daarin expliciet uitgesloten.

Reactie

Het kabinet is overgestapt van de Nederlandse doelstelling voor duurzame energie naar de Europese doelstelling voor duurzame energie. Voor de Europese doelstelling telt warmte zwaarder mee. Daarom wordt per 1 juli 2011 ook het drogen van eindproducten van energieproductie, zoals digestaat, aangemerkt als nuttig aangewende warmte en is daarmee subsidiabel. Dit geldt zowel voor bestaande als voor nieuwe installaties.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B5.6 - Aftopping vollasturen

Aangedragen knelpunt

In de SDE+ worden maximaal 8000 vollasturen per jaar gesubsidieerd. Producenten brengen naar voren dat dit hen niet stimuleert om het maximale uit hun installatie te halen, bijvoorbeeld door toepassing van verbeterde technieken.

Reactie

Het subsidiebedrag is berekend op een productie van 8000 vollasturen. Voor de productie daarboven heeft een producent nog wel inkomsten uit de verkoop van groen gas, maar krijgt hij geen subsidie meer. Als de grens wordt verhoogd, moet de subsidie ook berekend worden op een hoger aantal vollasturen, omdat er anders sprake is van oversubsidiëring.

Dat betekent dat het bedrag per geproduceerde m³ gas lager zal zijn, wat nadelig is voor installaties die een lager aantal vollasturen halen. Voor de meeste installaties is het halen van 8000 vollasturen al een uitdaging en zou het verhogen van het aantal vollasturen ongunstig uitpakken.

De grens van 8000 vollasturen is zodanig gekozen dat hij enerzijds een uitdaging vormt voor de producent om het maximale uit zijn installatie te halen, maar anderzijds wel haalbaar is. Wel is het mogelijk om additionele productie in te zetten om lagere productie in andere jaren te compenseren (zie onderwerp: Meenemen vollasturen).

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B5.7 - SDE+ beweegt niet mee met grondstoffenprijzen

Aangedragen knelpunt

De SDE+ beweegt mee met de elektriciteits-, of gasprijs, afhankelijk van de vraag of het om duurzame elektriciteit of om groen gas gaat. Dit betekent dat de uitbetaalde subsidie hoger is als de elektriciteits-, of gasprijs lager is. Een eenmaal afgegeven SDE+ beschikking beweegt echter niet mee met de prijzen van ingezette biomassa (grondstoffenprijzen). De grondstoffenprijzen fluctueren echter sterk.

Reactie

Het risico van fluctuerende grondstoffenprijzen is voor de producent. Door de prijs niet mee te laten bewegen met de grondstoffenprijzen worden producenten geprikkeld om hierbij voorbaat rekening mee te houden, bijvoorbeeld in de keuze van het type installatie. Bovendien vormt het een prikkel om op zoek te gaan naar goedkope stromen grondstoffen.

Het risico voor fluctuerende grondstoffenprijzen kan niet gedragen worden door de overheid. Het is aan de producent of hij dat risico wil dragen. De producent is ook degene die hierop kan sturen door risicomijdend of risicozoekend te werk te gaan. Het meebewegen van subsidie met de grondstoffenprijzen, zou prijsopdrijvend werken.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B5.8 - Basisbedrag

Aangedragen knelpunt

Het basisbedrag voor vergisting van biomassa wordt als te laag beoordeeld.

Reactie

De basisbedragen voor vergisting van biomassa in 2010 zijn verhoogd ten opzichte van de bedragen in 2009, naar aanleiding van de motie Spies c.s. (31239, nr. 79). Vanaf 2011 worden in principe de basisbedragen gehanteerd die ECN berekend heeft, mits ze lager zijn dan 15 ct/kWh. Producenten kunnen er wel zelf voor kiezen om voor lager basisbedrag subsidie aan te vragen in de vrije categorie, om meer kans te maken op budget.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B5.9(A5.3) – Situatie MEP-vergisters

Aangedragen knelpunt

Producenten met een MEP-vergister hebben het moeilijk om het hoofd boven water te houden door concurrentie met vergisters die een gunstigere SDE+ beschikking hebben.

Reactie

Van aanvragers wordt verwacht dat zij een inschatting maken of de subsidie voldoende is om het project te realiseren, eventuele toekomstige risico's daarin meenemend. Net als bij ongesubsidieerde investeringsbeslissingen is er altijd kans op onvoorziene risico's. Dit wordt echter niet door de overheid opgevangen.

Wel wordt er in de SDE+ ruimte gegeven aan MEP-vergisters voor extra duurzame energieproductie. Vanaf 2012 kunnen MEP-vergisters een extra beschikking aanvragen voor het nuttig afzetten van warmte in de SDE+. Ook wordt het in de SDE+ mogelijk om subsidie aan te vragen voor installaties die uit de MEP lopen en nog door kunnen draaien. Net als de warmtesubsidie is deze subsidie gericht op additionele duurzame energie. Het biedt producenten met een MEP-vergister echter wel de kans om nog langer rendement uit hun vergister te halen.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

Vanaf 2012 kunnen MEP-vergisters een beschikking aanvragen voor uitbreiding met warmte of verlengde levensduur.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

---

6. Invoeden van groen gas op het gasnet

B6.1 - Capaciteitsgebrek op het elektriciteitsnet

Aangedragen knelpunt

Wanneer er sprake was van capaciteitsgebrek op het elektriciteitsnet kon de netbeheerder een nieuwe aansluiting van co-vergistinginstallatie met wkk-installatie weigeren.

Wat is gedaan om dit op te lossen?

Er geldt inmiddels een aansluitplicht voor productie-installaties van (duurzame) elektriciteit. Voor duurzame elektriciteit en elektriciteit opgewekt in een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling geldt bovendien ook een transportplicht (art 24a Elektriciteitswet 1998). Het ontwerpbesluit congestiemanagement elektriciteit, waarin dit principe 'voorrang voor duurzaam' nader is uitgewerkt, ligt bij de Raad van State (april 2012). Na ontvangst van het advies van de Raad van State, zal het besluit gepubliceerd worden en gelijktijdig met de samenhangende artikelen van de Elektriciteitswet in werking treden.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

1 januari 2013

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van EL&I

B7. Biobrandstoffen voor transport – fiscale behandeling

B7.1 - De fiscale behandeling en subsidiemaatregelen van biomethaan/groen gas als vervoersbrandstof: MIA (milieu investeringsaftrek) en VAMIL (willekeurige afschrijving)

Aangedragen knelpunt

Op het gebied van de fiscale behandeling en subsidiering van biomethaan / groen gas als transportbrandstof kent zijn onder meer de regelingen MIA en VAMIL van belang. De vraag vanuit de markt is of er verbreding van MIA/VAMIL naar 'groen gas'-beroepsvervoer mogelijk is.

Wat is gedaan om dit op te lossen?

De regelingen MIA en VAMIL zijn ten behoeve van de stimulering van biogas en groen gas per 1 januari 2011 verbreed met de productie en inzet van biomethaan. Voor vrachtauto's geldt dat deze vallen onder de subsidieregeling Euro 5/EEV. Op vrachtauto's zijn de

MIA\VAMIL-regelingen daarom niet van toepassing. Andere bedrijfsauto's vallen wel onder de MIA\VAMIL.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van Financiën

B7.2 - Virtueel groen gas tanken

Aangedragen knelpunt

Gas dat aan het gasnet wordt onttrokken kan - ongeacht hoe 'groen' het fysiek op die locatie in het gasnet is - via 'groen gas'-certificaten worden vergoed, wanneer elders in het gasnet tenminste dezelfde hoeveelheid groen gas wordt ingevoerd. Binnen de vervoerssector bestaat veel belangstelling om via deze route van administratieve vergoening groen gas te tanken en het wordt dan ook al op diverse plaatsen toegepast.

De acceptatie van het 'groen gas'-certificaat behoeft verdere aandacht en uitwerking.

Reactie

Biotickets

Bij zowel directe levering van biogas aan verkeer als bij levering van aardgas aan vervoer, waarbij dit administratief wordt vergoed door middel van bijvoorbeeld certificaten voor groen gas, kunnen zogeheten biotickets worden gemaakt. Deze tickets gelden als (verhandelbaar) bewijs voor een in het vervoer gebrachte hoeveelheid hernieuwbare energie. De tickets dienen om aan te tonen dat aan de verplichting hernieuwbare energie voor vervoer is voldaan.

Duurzaamheidseisen

Voor het mogen meetellen in het verplichte aandeel van hernieuwbare energie ten behoeve van vervoer gelden voor biobrandstoffen (en dus ook voor biogas) duurzaamheidseisen op basis van Europese regelgeving. Voor de EU telt op dit moment alleen fysiek tanken van groen gas expliciet mee voor de doelstelling. Voor de indirecte levering is de EU-regelgeving minder duidelijk. De insteek van het ministerie van I&M is dat geleverd biogas aan de vervoerssector kan meetellen voor de Nederlandse verplichtingen inzake het aandeel hernieuwbare energie in de vervoerssector. Dit ongeacht het antwoord op de vraag of dit biogas ook mag meetellen om aan de Europese verplichtingen te voldoen - een en ander overeenkomstig de Tweede Kamer-brief van 26 mei 2010. Leveranciers van groen gas aan de vervoerssector hebben de mogelijkheid mee te doen in het systeem van verplichtingen voor een aandeel hernieuwbare energie in de vervoerssector (opt-in regeling), mits de productie van dat groen gas niet is gesubsidieerd vanuit de SDE+.

De thans voorziene regelgeving gaat uit van verklaringen waarmee moet worden aangetoond dat biogas op directe of indirecte wijze aan het verkeer is geleverd. Bij indirecte levering kunnen certificaten voor groen gas worden gebruikt om aan te tonen dat aan het verkeer geleverd aardgas administratief is vergoed. Daarnaast moet informatie ten aanzien van de duurzaamheid worden aangeleverd om te waarborgen dat aan de Europese duurzaamheidseisen is voldaan. Zodra de duurzaamheidsinformatie wordt geïntegreerd in het groen gas certificaat en deze vorm van duurzaamheidsborging wordt 'geaccepteerd' zou met een enkel systeem volstaan kunnen worden.

Als de duurzaamheid op een andere manier dan via een certificaat voor groen gas wordt aangetoond, is dit ook geldig. Door de Europese Commissie zijn inmiddels acht systemen erkend waarmee de duurzaamheid kan worden aangetoond, daarnaast zijn vijf andere systemen in een vergevorderd stadium. Dat wil zeggen: de Commissie heeft deze voorgenomen besluiten aan de LS voorgelegd. Inmiddels is de reactietermijn verstreken en de verwachting is dat voor de zomerpauze (eind juli¹²) de officiële

---

¹² Op moment van het schrijven van dit document is de uitslag nog niet bekend.

bekendmaking hiervan komt. Erkende systemen moeten in alle lidstaten worden geaccepteerd. Dit volgens art. 18(4) van de RED.

Wanneer kan er resultaat verwacht worden?

- Meetellen groen gas was al sinds 2007 mogelijk
- Vanaf begin 2011 gelden duurzaamheidseisen
- Zomer 2012 wordt de erkenning van nog 5 certificeringssystemen verwacht.

Wat is de verantwoordelijke instantie?

Ministerie van I&M

Werkdocument Groen Gas

Bijlage 1

Vraagstuk niet op het terrein van de overheid

Digestaat is mest

Aangedragen knelpunt

In de Nederlandse wetgeving wordt digestaat, dat ontstaat na het proces van co-vergisting, gezien als dierlijke mest¹³. Ondernemers zien zich daardoor geconfronteerd met de volgende knelpunten:

- De mesthoeveelheid wordt vergroot, doordat het totaal van mix van co-producten en mest als dierlijk mest worden beschouwd;
- Niet alleen de hoeveelheid mest neemt toe, maar voor digestaat gelden ook alle randvoorwaarden die in de meststoffenwet aan dierlijke mest gesteld worden;
- Digestaat dat ontstaan is uit mest van graasdieren en hokdieren valt niet onder de derogatie (de uitzondering op Brusselse regels rondom mest).

Reactie

De Nederlandse overheid ziet dit als een consequentie van het co-vergisten van mest. Veel randvoorwaarden van het mestbeleid zijn opgelegd door Brussel.

---

¹³ Zie de bijlage voor meer informatie over de juridische achtergrond hiervan, het afvalstoffenbegrip en de samenloop van de milieuwetgeving met de mestwetgeving.

Bijlage 2

Het begrip afvalstoffen en de juridische afbakening tussen Wet milieubeheer en de Meststoffenwet

Op de website van het AgentschapNL komt hierover in het najaar van 2012 een QenA te staan.

Werkdocument Groen Gas

Bijlage 3

Relevante links

Rapport van het LEI

<http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/rapporten/2010/10/14/alternatieve-vormen-van-regulering-co-vergistingproducten/20101014-akv-2010-6152-bijlage.pdf>

Rapport van Control Union naar een verkenning van een kwaliteitsborgingsysteem.

<http://www.agentschapnl.nl/content/kwaliteitsborging-co-substraten>

Kamerbrief van 14 oktober 2010 over problemen en oplossingsrichtingen rond co-vergisters en biovergisting

<http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2010/10/14/problemen-en-oplossingsrichtingen-rond-co-vergisters-en-biovergisting/20101014-akv-2010-6152.pdf>

Handreiking (co-)vergisting

http://www.commissiomer.nl/themas/veehouderij/publicaties/Handreiking_co_vergisting_mest

Crisis- en herstelwet

<http://www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/crisis-herstelwet>

Wabo

http://www.wabo.nl/http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingsvergunning?ns_campaign=Thema-bouwen_wonen_en_leefomgeving&ro_adgrp=Omgevingsvergunning&ns_mchannel=sea&ns_source=google&ns_linkname=wabo&ns_fee=0.00&gclid=CJKnxun28LACFYZG3godjx-Auw

Activiteitenbesluit

<http://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/activiteitenbesluit> (uitleg Activiteitenbesluit)
<http://aim.vrom.nl/> (dit is de zogeheten Activiteitenbesluit InternetModule. Hiermee kan worden bepaald of algemene regels en/of vergunningplicht en/of meldingsplicht bestaat)